

euodesk
Polska

Jak pracować
w Europie

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3	Praca zdalna	11	Dania	20	Islandia	34	Rumunia	45
Statystyki	4	Praca dla Unii	12	Estonia	21	Litwa	35	Słowacja	46
Młodzi w pracy	5	Austria	13	Finlandia	22	Luksemburg	36	Słowenia	47
Najbardziejziej wzięci	6	Belgia	14	Francja	24	Łotwa	37	Szwajcaria	48
Jak i gdzie szukać	7	Bułgaria	15	Grecja	26	Malta	38	Szwecja	49
Zarobki i wydatki	8	Chorwacja	16	Hiszpania	28	Niemcy	40	Węgry	50
Podatki	9	Cypr	17	Holandia	30	Norwegia	42	Wielka Brytania	52
Praca sezonowa	10	Czechy	18	Irlandia	32	Portugalia	44	Włochy	54

REDAKCJA

Redaktor merytoryczny: Kinga Jakiela
Redaktor zarządzający: Wawrzyniec Pater

Redakcja: Barbara Jędraszko
Korekta: Marcin Grabski (mesem.pl)

Opracowanie graficzne: Joanna Garbacik
Grzegorz Dębowski
Mariusz Skarbek
Zdjęcie na okładce: Shutterstock.com
Druk: Drukarnia Braci Grodzickich

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2022
ISBN: 978-83-67587-00-6

Publikacja bezpłatna

WYDAWCA

Wydawnictwo
FRSE

Krajowe Biuro Eurodesk Polska
Biuro Badań i Wydawnictw
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Aleje Jerozolimskie 142a
02-305 Warszawa
e-mail: eurodesk@eurodesk.pl

Erasmus+

Sfinansowano ze środków Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Wprowadzenie

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że od 2017 r. systematycznie spada liczba Polaków mieszkających za granicą. Pod koniec 2021 r. na emigracji przebywało 2,24 mln osób, czyli o 176 tys. mniej niż dwa lata wcześniej (w samej Europie było to 1 mln 973 tys. – o 161 tys. mniej niż w 2019 r.). Ekspertki wskazują, że wynika to m.in. z rosnącej atrakcyjności polskiego rynku pracy – niskich wskaźników bezrobocia i coraz lepszych pensji oferowanych przez polskich pracodawców.

Tym, którzy w ostatnich kilkunastu miesiącach mieszkali poza Polską albo planowali wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy, szyki bez wątpienia pokrzyżowała pandemia koronawirusa – musieli wracać lub zrezygnować z wyjazdu. Na decyzje dotyczące kariery za granicą niebagatelny wpływ miał też brexit. Dane pokazują, że po wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej kraj ten opuściło aż 20% mieszkających tam Polaków.

Z drugiej strony wysoka inflacja, słaby kurs złotego i rosnące koszty życia w Polsce sprawiają, że wiele osób nadal rozważa emigrację. Ponad połowa deklarujących chęć wyjazdu to ludzie młodzi (do 35. roku życia). Dla nich motywacją do rozwoju kariery za granicą są nie tylko czynniki ekonomiczne. „Igreki” i „Zetki” to zazwyczaj osoby świetnie wykształcone i znające języki. Wielu z nich doświadczenie mobilności ma już za sobą – byli na Erasmusie, wolontariacie, zagranicznych praktykach zawodowych albo wymianie międzynarodowej. Są obywatelami Europy – dużo podróżują, a dzięki mediom elektronicznym są w stałym kontakcie z rówieśnikami z innych krajów. Szukają pracy za granicą, ponieważ chcą się rozwijać, poszerzać horyzonty, spełniać marzenia, a przy okazji lepiej zarabiać.

Jesteś jednym z nich? Oddajemy w twoje ręce kolejne (już ósme!) wydanie publikacji Eurodesku poświęconej pracy w Europie.

W pierwszej części znajdziesz garść informacji o tym, od czego zacząć, na co zwracać uwagę przy wyborze kierunku emigracji oraz pracodawcy, jakich nie popełniać błędów oraz jak ułatwić sobie przeprowadzkę.

W drugiej części prezentujemy najistotniejsze fakty i ciekawostki związane z zatrudnieniem w wybranych krajach – piszemy m.in. o formalnościach, o wynagrodzeniu, podatkach oraz o kosztach życia. Zachęcamy też do przeczytania relacji osób, które pracę za granicą już znalazły i dzielą się swoimi doświadczeniami.

Po więcej informacji zapraszamy na eurodesk.pl/europraca. Znajdziesz tam szczegółowy opis 31 europejskich rynków pracy.

Przyjemnej lektury!

Kinga Jakiela
Eurodesk Polska

TROCHĘ STATYSTYK, CZYLI GDZIE SZUKAĆ PRACY

Zgodnie z danymi Eurostatu pod koniec 2022 r. aż 13 milionów Europejczyków nie miało zatrudnienia

W październiku 2022 r. bezrobocie w Unii Europejskiej wyniosło 6%, w strefie euro – 6,5%. Według szacunków Eurostatu, w tym okresie w UE bez pracy pozostawało 12 mln 953 tys. osób, a w strefie euro – 10 mln 872 tys. W porównaniu z październikiem 2021 r. bezrobocie spadło o 0,5 p.p. w całej Unii i o 0,8 p.p. w strefie euro.

WYBRANE DANE DLA EUROPY

Spośród wszystkich państw Wspólnoty w październiku 2022 r. tylko dwa odnotowały dwucyfrową stopę bezrobocia. Były to Hiszpania, z najwyższym wskaźnikiem na poziomie 12,5%, i Grecja, gdzie wyniósł on 11,6%. Na trzecim miejscu tego niechlubnego rankingu uplasował się Cypr z wynikiem 8%. Na przeciwnym biegunie znalazły się Czechy. Tam bezrobocie było najniższe i wyniosło zaledwie 2,1%. Dobrze radziły sobie też Niemcy i Polska (3%). Wynik poniżej 5% odnotowały Malta (3,1%),

Węgry (3,6%), Holandia (3,7%), Bułgaria (4%), Słowenia (4,1%), Dania i Irlandia (4,5% dla każdego z tych państw) oraz Austria (4,6%). Z kolei w blisko związanych z Wspólnotą Norwegii i Islandii wskaźnik ten wyniósł, odpowiednio, 3,3% i 3,5%.

PO CO NAM STATYSTYKI?

Ale czy dane te przydadzą się do czegoś? Czy warto kierować się nimi przy wyborze kierunku emigracji? To zależy. Teoretycznie łatwiej o pracę tam, gdzie bezrobocie jest niższe, a co za tym idzie, mniejsza jest też konkurencja. Poszukiwanie zatrudnienia w krajach o najwyższej stopie bezrobocia może okazać się sporym wyzwaniem, choć wcale nie musi tak być. Wskaźniki z pewnością powinny przestudiować osoby, które rozglądają się za pracą sezonową albo dopiero zaczynają karierę zawodową i nie mogą pochwalić się rozbudowanym CV. Podobnie rzecz ma się w przypadku osób,

które chciałyby wykonywać prace fizyczne lub niewymagające wysokich kwalifikacji. Dla kandydatów bardziej doświadczonych, wykształconych, znających języki obce oraz mających najbardziej poszukiwane kompetencje, statystyki nie będą miały aż takiego znaczenia. Specjaliści IT, inżynierowie, finansjści czy lekarze znający język kraju, do którego emigrują, znajdą zatrudnienie bez większych trudności. W ofertach przebierać mogą również wysoko wykwalifikowani pracownicy fizyczni. W obu przypadkach, oprócz statystyk, warto śledzić portale ogłoszeniowe, a decyzję o wyjeździe podejmować na podstawie danych obrazujących realne zapotrzebowanie na pracowników w danej branży.

Choć **Hiszpania i Grecja** kuszą swoim klimatem i kulturą, to znalezienie nawet dodatkowego zatrudnienia w tych krajach może sprawić wiele kłopotu.

MŁODZI PRACOWNICY MAJĄ TRUDNIEJ?

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound) potwierdza, że najczęściej prekariatem są zagrożone osoby młode. Zjawisko to negatywnie wpływa także na ich psychikę

Badania pokazują, że sytuacja młodych ludzi na rynku pracy jest skomplikowana. We wrześniu 2022 r. stopa bezrobocia w grupie osób do 25. roku życia wyniosła 14,6% (zarówno w Unii Europejskiej, jak i w strefie euro). W tym okresie najlepiej na rynku pracy radzili sobie młodzi Niemcy – wskaźnik bezrobocia w tej grupie wyniósł 5,7%. Nieźle było też w Czechach (8,3%), Holandii (8,4%) i w Polsce (9%). Najwyższe bezrobocie wśród najmłodszych pracowników odnotowano w Hiszpanii (32,1%), Grecji (28,5%) i we Włoszech (23,7%). Łatwo zauważyć, że statystyki te są znacznie gorsze od tych, które uwzględniają ogół zatrudnionych. Z czego to wynika? Czy bezrobocie wśród młodych ludzi rzeczywiście jest aż tak wysokie?

BŁĘDNE ZESTAWIENIE

Eksperti są zgodni: stopy bezrobocia ogółem oraz stopy bezrobocia wśród młodych nie powinno się porównywać. Eurostat

wylicza je bowiem według innej metodologii. Ogólny wskaźnik bezrobocia to stosunek liczby osób pozostających bez zatrudnienia do liczby wszystkich osób zdolnych do pracy, czyli i tych pracujących, i tych niepracujących. W przypadku młodzieży wskaźnik ten pokazuje stosunek liczby tych, którzy nie pracują, do liczby tych, którzy pracują i są w wieku 15–24 lata. Ponadto do kategorii niepracujących zalicza się nie tylko osoby, które mają status bezrobotnych, tzn. zarejestrowali się w urzędzie pracy, ale także osoby, które uczą się, studiują albo podejmują inne aktywności – np. pracują wolontariacko.

SKUTKI NIE TYLKO EKONOMICZNE

Z analiz Eurofound wynika, że to właśnie młodzi Europejczycy najmocniej odczuli skutki ograniczeń związanych z pandemią COVID-19. Częściej niż starsi pracownicy tracili pracę i mierzyli się z finansową

niepewnością. Częściej też niż osoby o ugruntowanej pozycji zawodowej zgłaszali problemy z psychiką – pandemia obniżyła ich samopoczucie i satysfakcję z życia. Analitycy Eurofound oceniają, że chociaż państwa UE stosunkowo szybko podjęły działania łagodzące skutki pandemii, jednak większość z nich miała charakter tymczasowy i niewystarczający, by zapobiec długofalowemu wpływowi kryzysu na życie codzienne, pracę, edukację i dobrobyt młodych osób. Na badania, które pokażą pełny obraz sytuacji, trzeba jeszcze poczekać.

W ramach przeciwdziałania bezrobociu wśród młodych ludzi UE wspiera państwa członkowskie m.in. w zakresie **poprawy jakości praktyk zawodowych**, oferowania możliwości **kształcenia międzynarodowego** oraz udziału w **działaniach wolontariackich**.

PRACOWNIK POTRZEBNY OD ZARAZ

Przy wysokim wskaźniku bezrobocia w 2022 r. prawie sześć milionów stanowisk w całej Wspólnocie było wolnych – m.in. z powodu niedostatecznych kwalifikacji osób poszukujących zatrudnienia

Według Eurostatu w I kwartale 2022 r. prawie 3% wszystkich dostępnych w Europie miejsc pracy pozostawało nieobsadzonych. Oznacza to, że pracodawcy bezskutecznie poszukiwali pracowników. Nie mogli znaleźć takich, którzy spełnialiby wymagania odpowiadające wymogom danego stanowiska. Dotyczyło to łącznie ok. 6 mln wakatów.

PRZYWILEJE DLA NIELICZNYCH

W poszukiwaniu zatrudnienia na swego rodzaju fory mogą liczyć jedynie przedstawiciele najbardziej deficytowych zawodów. Pracodawcy przyjmą ich z otwartymi ramionami, a w wielu przypadkach też sownie ich wynagrodzą. I to właściwie w każdym kraju w Europie. Jakie to profesje? Na wygranych pozycjach są z pewnością specjaliści z sektora IT. Rozwój nowych technologii oraz cyfryzacja usług zmieniają niemal wszystkie branże

gospodarki. Popyt na programistów, deweloperów, administratorów systemów oraz specjalistów ds. cyberbezpieczeństwa rośnie lawinowo i nic nie wskazuje na to, że trend ten się zatrzyma. Na brak pracy nie będą narzekać również projektanci gier komputerowych i aplikacji, UX designerzy, testerzy oprogramowania i analitycy danych, zwłaszcza w sektorze finansów. Podobnie rzecz ma się w przypadku specjalistów ds. sprzedaży i marketingu internetowego oraz logistyków. Wiąże się to z rozwojem branży *e-commerce*, a co za tym idzie, z koniecznością koordynowania skomplikowanego łańcucha dostaw. Równie rozchwytywani są lekarze, dentyści, pielęgniarki czy ratownicy medyczni – choć w ich przypadku niezbędne są często: znajomość języka kraju, do którego zdecydują się emigrować, zdanie egzaminu językowego w zakresie danej dziedziny medycyny oraz nostryfikacja dyplomu.

Wraz z postępującym starzeniem się Europejczyków oraz prywatyzacją sektora usług opiekuńczych rośnie również zapotrzebowanie na pracowników socjalnych oraz profesjonalnych opiekunów i asystentów osób niepełnosprawnych. Najwyraźniej widać to w krajach skandynawskich oraz na zachodzie Europy, gdzie praca pracowników tego typu jest coraz lepiej wynagradzana.

PRACA FIZYCZNA NADAL W CENIE

O pracę nie muszą się martwić także wysoko wykwalifikowani pracownicy fizyczni. Firmy chętnie zatrudniają spawaczy, mechaników, elektryków, operatorów maszyn, monterów instalacji budowlanych, blacharzy i stolarzy. Poszukiwani są też kierowcy ciężarówek.

Postępująca **cyfryzacja i starzenie się społeczeństw europejskich** to ważne czynniki sprzyjające powstawaniu nowych zawodów i przekwalifikowaniu się.

W JAKI SPOSÓB ZACZAĆ, CZYLI JAK I GDZIE SZUKAĆ

Wybór kierunku mobilności zawodowej zależy od wielu czynników. Poza doświadczeniem zawodowym i znajomością języków liczą się tu także priorytety finansowe i względy osobiste

Podjąłeś już decyzję, że chcesz spróbować sił za granicą? Pierwszy krok masz zatem za sobą. Teraz pozostało... znaleźć pracę. Bywa to nie lada wyzwaniem. Dlatego warto uzbroić się w cierpliwość i podejść do tego zadania metodycznie. Po pierwsze, czy warto jechać w ciemno? Raczej nie. To może się udać, ale po co – w dobie internetu – narażać się na niepotrzebny stres i ryzykować konieczność powrotu do Polski, zwłaszcza z lżejszą kieszenią. Tym bardziej że procesy rekrutacyjne coraz częściej odbywają się zdalnie. Co innego, jeśli za granicą masz krewnych lub dobrych znajomych i możesz się u nich zatrzymać.

PORTALE TO PUNKT WYJŚCIA

Jeśli jednak zdany jesteś wyłącznie na siebie, poszukiwania warto zacząć w Polsce, np. od przejrzenia ofert na portalach ogłoszeniowych. Najpopularniejszy to Europejski Portal Mobilności Zawodowej

(EURES), prowadzony przez Komisję Europejską. Znajdziesz tam ponad 3 mln sprawdzonych ofert pracy w państwach Wspólnoty oraz w Islandii, Liechtensteinie, Norwegii i Szwajcarii. Wyszukiwać możesz bezpośrednio po branży albo stanowisku. Jeśli znasz język kraju, do którego chciałbyś wyjechać, koniecznie przejrzyj też lokalne serwisy z ogłoszeniami. O tym, które są godne uwagi, dowiesz się np. na forach internetowych albo na Facebooku.

LICZY SIĘ KONTAKT BEZPOŚREDNI

EURES to nie tylko internetowa wyszukiwarka, to także europejska sieć współpracy służb zatrudnienia. Zrzesza urzędy i hufce pracy. Na stronie znajdziesz kontakty do doradców w twoim regionie. Warto skorzystać z ich wiedzy i doświadczenia. Możesz to zrobić, nie wychodząc z domu – z konsultantem porozmawiasz na czacie. Pracy możesz też

szukać przez agencję pośredniczącą między kandydatami a pracodawcami za granicą. Pamiętaj jednak, żeby ją dokładnie sprawdzić (a najlepiej skorzystać z usług firmy z polecenia). Warto też wiedzieć, że agencje zwykle pobierają opłaty. Skoro wiesz już, jak szukać, pozostaje pytanie: gdzie? Najpopularniejsze kierunki pozostają niezmiennie od lat – to Niemcy, Holandia i kraje skandynawskie. Przed brexitem Polacy często wybierali również Wielką Brytanię, ale obecnie, z uwagi na konieczność wyrobienia wizy, na wyjazd na Wyspy decyduje się znacznie mniej osób. Jeśli wysokie zarobki to twój priorytet, powinieneś rozważyć Austrię, Luksemburg i Szwajcarię. Jeśli zaś chciałbyś pracować za granicą, ale możliwie blisko domu, zastanów się nad wyjazdem do naszych bezpośrednich sąsiadów. Gdy zatęsknisz za rodziną, z Czech do Polski dostaniesz się w mgnieniu oka.

ZAROBKI VERSUS WYDATKI

Przy podejmowaniu zatrudnienia za granicą trzeba wziąć pod uwagę koszty życia w wybranym kraju – nawet jeśli proponowana pensja jest bardzo wysoka, znaczną jej część mogą pochłoniąć codzienne wydatki

Wysokość zarobków to zazwyczaj główny czynnik, który motywuje do wyjazdów za pracę. A te, w zależności od kraju, potrafią się bardzo różnić. Bardzo zróżnicowane są też koszty życia.

KTO ZARABIA NAJLEPIEJ?

W najbogatszych krajach Europy średnia pensja potrafi być wielokrotnie wyższa niż w Polsce. Przykładowo przeciętne wynagrodzenie w Szwajcarii w grudniu 2021 r. wynosiło 6652 franki, czyli ok. 30 tys. zł. Łatwo zatem policzyć, że statystyczny Szwajcar zarabiał ok. 6 razy więcej niż statystyczny Polak.

NIE DAJ SIĘ ZWIEŚĆ POZOROM

Czy to oznacza, że Szwajcaria to zarobkowy raj na ziemi? Niekoniecznie. Po pierwsze, podane kwoty to stawki brutto, a więc należy odliczyć od nich podatki. Po drugie,

średnia pensja nie zawsze jest dobrym wskaźnikiem rzeczywistych zarobków, na które może liczyć imigrant – zwłaszcza gdy nie ma dużego doświadczenia. Na początek może raczej spodziewać się stawki oscylującej wokół pensji minimalnej. Jednak jeśli jest dobrze wykształcony, ma doświadczenie i świetnie zna angielski, może zarobić więcej niż średnia krajowa.

WYSOKIE KOSZTY ŻYCIA

Po trzecie, nie odkryjemy Ameryki, pisząc, że w krajach, w których zarabia się najwięcej, najwięcej się też wydaje. Koszty utrzymania i ceny w sklepach są adekwatne do zarobków. Na liście najdroższych państw od lat królują mniej więcej te same, w których zarabia się najlepiej. Ceny w Luksemburgu, Norwegii czy we wspomnianej Szwajcarii niejednego przyjeźdnego przyprawiły o zawrót głowy.

ROZSĄDEK GÓRA

Na przeciwnym biegunie znajduje się np. Bułgaria, gdzie średnie wynagrodzenie nie zwala wprawdzie z nóg (w III kwartale 2022 r. było to 1710 lewów, czyli ok. 4160 zł), ale koszty utrzymania i ceny też są odpowiednio niższe. W środku stawki plasuje się np. Portugalia – tam średnie zarobki są wyższe niż w Polsce (w 2022 r. było to 2750 euro), a koszty życia są takie same lub tylko nieco wyższe niż u nas.

Bardzo atrakcyjne wynagrodzenie w zamożnym kraju Zachodu oznacza zwykle **wyższe podatki, znaczne koszty wynajmu mieszkania i utrzymania się. Oszczędzanie może być w takim wypadku wyzwaniem.**

Czasem warto wybrać niższą pensję, pozwalającą utrzymać się na godnym poziomie, w zamian zaś podjąć rozwijającą pracę w wymarzonym miejscu.

A jakie są twoje priorytety?

GDYBY NIE TE PODATKI...

Przepisy podatkowe w Europie są niejednolite. Warto się z nimi zapoznać i skalkulować pełną wysokość opłat na rzecz państwa, które wybierzesz. Pozwoli to uniknąć przykrych niespodzianek

Osoby wyjeżdżające do pracy za granicę zwykle chcą rozwijać karierę i zdobywać nowe doświadczenia zawodowe, ale liczą też na zarobki wyższe niż w Polsce. Przy wyborze kraju docelowego warto jednak wziąć pod uwagę również wysokość podatków, które trzeba będzie zapłacić.

PROGRESYWNY CZY LINIOWY?

W Unii Europejskiej nie istnieją jednolite przepisy regulujące opodatkowanie dochodów z pracy czy działalności gospodarczej. W niektórych państwach podatki nalicza się w sposób progresywny (im więcej zarobisz, tym wyższy zapłacisz podatek), a w innych w sposób liniowy (wszystkich podatników obowiązuje taka sama stawka procentowa). Istotnie różnią się również wysokości danin, które pracownicy lub właściciele firm są zobowiązani płacić. Za państwa, w których obywatele płacą najwyższe podatki, uważa się m.in. Szwecję,

Belgię, Austrię oraz Francję – tam najlepiej zarabiający oddają urzędowi skarbowemu nawet ponad 50% swoich dochodów. Za raje podatkowe uchodzą zaś np. Rumunia i Bułgaria (stawka PIT wynosi tam zaledwie 10%, bez względu na wysokość zarobków). W wielu państwach na korzystne stawki mogą liczyć przedsiębiorcy, zwłaszcza jeśli stawiają pierwsze kroki. W większości systemów podatkowych funkcjonują różnego rodzaju ulgi. Przykładowo w Danii od podatku można odliczyć paliwo, które spalasz, dojeżdżając do pracy. Dość powszechne są też ulgi mieszkaniowe i edukacyjne.

KWOTA WOLNA

Przed decyzją o przeprowadzce do danego kraju warto też sprawdzić, czy ustawodawca przewidział w przepisach podatkowych tzw. kwotę wolną od podatku. Ma to znaczenie zwłaszcza w przypadku pracowników sezonowych. Może się

zdarzyć, że kwota, którą zarobią podczas dwu- czy trzymiesięcznych „saksów”, nie przekroczy wymaganego progu, i dzięki temu nie zostaną objęci obowiązkiem podatkowym. W praktyce pracodawca odprowadzi podatek od ich wynagrodzenia, ale później będą mogli odzyskać nadpłaconą kwotę. Warto wiedzieć, że w większości państw za rezydenta podatkowego zostaniesz uznany dopiero wówczas, gdy w danym roku spędzisz w nim więcej niż sześć miesięcy. Jeśli twój pobyt będzie krótszy, z podatków będziesz musiał rozliczyć się w Polsce.

Przeanalizuj swoją sytuację i zastanów się, z **jakich ulg chciałbyś skorzystać**. Wiele krajów ma dużo do zaoferowania, czasem w zakresie, którego się nawet nie spodziewaliśmy. Wystarczy poszukać!

PRACA SEZONOWA

Studia to czas przyciód i zdobywania doświadczeń. Możesz próbować wielu nowych rzeczy, a doświadczenie zawodowe uzyskane w pracy sezonowej z pewnością zapocentuje w przyszłości

Jeśli jako student potrzebujesz zastrzyku gotówki albo chciałbyś produktywnie spędzić wakacje, dobrym pomysłem może być praca sezonowa – np. w gastronomii. Za granicą możesz zarobić więcej niż w Polsce, a przy okazji podszkolisz język i zdobędziesz nowe doświadczenia.

ZWYKLE WYSTARCZĄ CHĘCI

Nie musisz mieć specjalnych kwalifikacji, żeby podjąć pracę sezonową, choć znajomość języka może ci sporo ułatwić. Co możesz robić? Przykładowo zatrudnić się przy zbiorach warzyw lub owoców. We Francji i Włoszech najłatwiej znaleźć pracę przy winobraniu. W Hiszpanii czy Portugalii możesz np. zbierać oliwki albo truskawki. W Holandii nie brakuje ofert dotyczących prostych prac na plantacjach tulipanów. Inna możliwość to np. obsługa turystów – latem na Cyprze, Malcie czy

w Włoszech, a zimą w Austrii, Szwajcarii albo Niemczech. Tam możesz pracować np. jako kelner, barman czy recepcjonista. Jeśli masz odpowiednie umiejętności i uprawnienia, możesz podjąć pracę jako instruktor pływania czy gry w tenisa.

TYLKO NIE W CIEMNO!

Jak znaleźć taką pracę i na co uważać? Przede wszystkim nie jedź nieprzygotowany. Popytaj znajomych i skorzystaj z rad osób, które pracowały już u danego przedsiębiorcy. Z firmami oferującymi proste prace sezonowe współpracuje też wiele urzędów pracy. Sprawdź stronę urzędu w twoim miejscu zamieszkania albo udaj się tam osobiście i zapytaj o dostępne oferty. W sieci bez trudu znajdziesz również ogłoszenia agencji pośredniczących. Poczytaj opinie o nich, sprawdź ofertę i zweryfikuj wiarygodność pracodawcy.

Pamiętaj, że jako pracownik sezonowy masz takie same prawa jak osoby zatrudnione na stałe. Pracodawca musi podpisać z tobą umowę określającą czas pracy, wymiar urlopu czy wynagrodzenie, zawsze masz też prawo skorzystać z opieki medycznej i chorobowego. Przed wyjazdem koniecznie dowiedz się jednak, czy jako pracownik sezonowy będziesz podlegał oskładkowaniu w kraju, do którego wyjeżdżasz, czy może będziesz korzystał z polskiego ubezpieczenia (zależy to od twojej sytuacji w momencie rozpoczynania pracy). W tym drugim przypadku nie obejdziesz się bez karty EKUZ dla pracowników sezonowych. Wyrobisz ją w najbliższym oddziale NFZ.

Przed wyjazdem powinienes wyrobić

Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego.

Czasem przyda się także ubezpieczenie prywatne, które wbrew pozorom nie zawsze jest bardzo kosztowne.

A MOŻE PRACA ZDALNA?

Pandemia koronawirusa przyniosła wiele ograniczeń, ale stworzyła też możliwość pracy na odległość, również dla pracowników zagranicznych. Może to szansa dla ciebie?

Pandemia spowodowała upowszechnienie pracy zdalnej – na portalach z ogłoszeniami widać znaczny wzrost liczby ofert dla telepracowników. Jeśli dobrze poszukasz, możesz zatem pracować w dowolnym kraju w Europie... nie wychodząc z domu. Z danych Eurostatu wynika, że przed pandemią zaledwie 11% zatrudnionych Europejczyków pracowało zdalnie. W szczytowej fazie pandemii było to aż 40%. I mimo że wielu pracowników wróciło już do biur, telepraca nigdy wcześniej nie była tak popularna, jak dzisiaj. W wielu branżach, np. w sektorze IT, staje się powoli standardem.

STANDARD EUROPEJSKI W POLSCE

Dla pracowników, którzy znają języki obce i mają kompetencje cyfrowe, oznacza to morze nowych możliwości. Po pierwsze, zyskują dostęp do znacznie większej liczby ofert. Po drugie, mogą spróbować swoich sił na europejskim rynku pracy bez konieczności

przeprowadzki za granicę. Po trzecie, mogą zarabiać w euro, a wydawać w złotówkach. A to może się naprawdę opłacić. Gdzie szukać ofert pracy zdalnej? Przykładowo w serwisach stworzonych specjalnie dla telepracowników. Są to m.in. Working Nomads, Flexijobs oraz Workremotely. Na większości popularnych portali ogłoszeniowych można też filtrować oferty, używając tagu „praca zdalna”.

DIABEŁ TKWI W SZCZEGÓŁACH

A co o pracy zdalnej mówią przepisy? Ani w polskim, ani w europejskim prawie nie znajdziesz informacji o tym, czy jako telepracownik masz obowiązek wykonywania pracy z konkretnego miejsca. Tę kwestię powinna regulować umowa z pracodawcą. W praktyce, jeśli pracodawca szuka telepracowników, raczej pozostawia im w tej kwestii dowolność – jeśli wywiązują się z obowiązków, nie ma znaczenia, w jakim

kraju przebywają. A co z podatkami? Tutaj sprawa nieco się komplikuje. Co do zasady, powinieneś zadeklarować kraj wykonywania pracy zdalnej i to w nim zapłacić podatek. To samo dotyczy składek na ubezpieczenie społeczne. Ale, jak wiadomo, od każdej zasady bywają wyjątki. Może się zdarzyć, że składki na ubezpieczenie będziesz musiał opłacać w kraju, w którym jesteś zatrudniony, a nie w tym, w którym mieszkasz. Aby uniknąć problemów, wszystkie te kwestie warto dokładnie sprawdzić oraz doprecyzować z pracodawcą podczas podpisywania umowy.

Praca zdalna to rozwiązanie dla tych, którzy nie chcą wyjeżdżać z Polski, ale zależy im na **zdobyciu doświadczenia** w firmie zagranicznej i na **otrzymaniu wynagrodzenia** w walucie innej niż złoty.

KARIERA W INSTYTUCJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Instytucje Wspólnoty to tysiące dobrze opłacanych miejsc pracy. Jeśli zamierzasz ubiegać o zatrudnienie w którejś z agend unijnych, przygotuj się na długotrwałą i bardzo wymagającą rekrutację

Tłumacze, ekonomiści, finansiści, analitycy, prawnicy, eksperci ds. komunikacji, audytorzy, informatycy – w instytucjach Unii Europejskiej pracuje ponad 60 tys. osób z 27 państw członkowskich. Jeśli znasz języki, jesteś świetnie wykształcony i chciałbyś pracować w środowisku wielokulturowym, aplikuj!

NIEPRZEBRANE MOŻLIWOŚCI

Czy to oznaczałoby przeprowadzkę do Belgii albo Francji? Niekoniecznie. W rzeczywistości większość urzędników Unii Europejskiej pracuje w Brukseli albo w Strasburgu, gdzie mieszczą się siedziby Komisji i Parlamentu Europejskiego. Ale instytucje i agencje unijne rozsiadane są po całym Starym Kontynencie. Przykładowo w Luksemburgu znajdują się siedziby Trybunału Sprawiedliwości UE i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, we Frankfurcie – Europejskiego Banku Centralnego, a w Amsterdamie – Europejskiej

Agencji Leków. Centrum dowodzenia europejskiej policji, czyli EUROPOL-u, funkcjonuje w Hadze, a Agencji UE ds. Cyberbezpieczeństwa – w Atenach. Ale czy kariera w instytucjach UE jest dla wszystkich? Raczej nie. Unijni urzędnicy to świetnie wykształceni specjaliści. Na większości stanowisk wymaga się też znajomości dwóch języków obcych. Czym się zajmują? Opracowują m.in. kierunki rozwoju unijnych polityk publicznych, monitorują wdrażanie prawa UE w państwach członkowskich, analizują dane, tworzą raporty. Komisja, Parlament i Trybunał Sprawiedliwości UE zatrudniają też rzesze specjalistów od tłumaczeń ustnych i pisemnych, terminologów, prawników-lingwistów, redaktorów i korektorów. Nie oznacza to jednak, że aby pracować w jednej z unijnych agencji albo instytucji, musisz mieć od razu doktorat. Możesz

zacząć od stażu. Co roku odbywają go tysiące młodych Europejczyków. Są przeznaczone głównie dla studentów i absolwentów, płatne (zwykle ok. 1,5 tys. euro) i trwają zazwyczaj 3–6 miesięcy. Możesz też aplikować na stanowisko asystenckie – warunkiem jest znajomość co najmniej dwóch języków UE i dyplom ukończenia szkoły średniej.

KONKURSY OTWARTE DLA WSZYSTKICH

Załóżmy, że chcesz spróbować. Jak to zrobić? Unia Europejska ma własną instytucję odpowiedzialną za rekrutację pracowników. Jest nią Europejski Urząd Doboru Kadr (European Personnel Selection Office – EPSO), który organizuje otwarte konkursy na każde stanowisko. Na stronie EPSO znajdziesz informacje, jak wygląda procedura naboru, oraz dowiesz się, jak się do niej przygotować.

Koniecznienie zajrzyj na stronę EPSO
epso.europa.eu/pl

AUSTRIA

Polacy rzadko decydują się na przeprowadzkę do Austrii. A wysokie płace, 30 dni płatnego urlopu oraz gwarantowana prawem pracy zasada równego traktowania czynią z tego kraju bardzo atrakcyjny kierunek emigracji zarobkowej

FORMALNOŚCI

Przyjeżdżając do Austrii, musisz się zameldować. Możesz to zrobić w urzędzie gminy lub dzielnicy i ma masz na to trzy dni. Aby przebywać w tym kraju legalnie dłużej niż trzy miesiące, powinieneś dodatkowo postarać się o tzw. potwierdzenie meldunku. Wniosek o wydanie tego dokumentu musisz złożyć nie później niż cztery miesiące po przyjeździe.

CZAS PRACY

Ustawowy czas pracy w Austrii to 8h dziennie i 40h tygodniowo. Za nadgodziny dostaniesz dodatkowe wynagrodzenie. Za pracę w weekendy – nawet 200% stawki podstawowej. Nieco inne normy obowiązują pracowników sezonowych. Mogą oni pracować 12h dziennie i 60h w tygodniu. Za pracę w takim trybie mogą liczyć na specjalne dodatki.

WYNAGRODZENIE

W Austrii nie obowiązuje ustawowa pensja minimalna. Sprawiedliwe płace są jednak zapewniane dzięki tzw. układom zbiorowym, regulującym minimalne stawki godzinowe na poszczególnych stanowiskach. Pracownicy mogą też liczyć na atrakcyjne dodatki, np. urlopowy i świąteczny, które nazywa się trzynastą i czternastą pensją. Najwięcej zarobisz, jeśli znasz niemiecki.

KOSZTY ŻYCIA

Wiedeń jest jednym z najdroższych do życia miast w Europie. Im dalej od stolicy, tym taniej. Wysokie zarobki rekompensują jednak wysokie koszty utrzymania.

WŁASNY BIZNES

Jako obywatel UE możesz relatywnie łatwo założyć firmę w Austrii. Chyba że jesteś rzemieślnikiem i twój zawód widnieje

na liście profesji chronionych. W takim przypadku będziesz musiał przedstawić poświadczenie posiadanych kwalifikacji.

W LICZBACH:

58 tys. euro – wynoszą średnie roczne zarobki w Austrii. Wyższe dochody osiągają obywatele tylko czterech innych państw UE.

4,3% – tyle w czerwcu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia. W grupie pracowników w wieku 15–24 lata była dwa razy wyższa.

1442 – to średnia liczba godzin, które spędza w ciągu roku w pracy przeciętny Austriak. W Polsce pracuje się średnio o 400 godzin więcej.

BELGIA

Zatrudnienie w Belgii zapewnia nie tylko jedno z najwyższych zarobków w Europie. To także wiele dodatków socjalnych i świetna opieka medyczna

FORMALNOŚCI

Zgodnie z prawem po przyjeździe do Belgii masz 10 dni na zgłoszenie tego faktu w urzędzie miasta lub na posterunku policji. Jeśli chcesz zostać dłużej niż trzy miesiące, powinieneś postarać się o pozwolenie na pobyt czasowy. Aby je uzyskać, musisz mieć pracę lub udowodnić, że aktywnie jej szukasz, prowadzić w Belgii swój biznes albo być studentem.

WYNAGRODZENIE

Wysokie zarobki sprawiają, że Polacy chętnie podejmują pracę w Belgii. Na największe stawki mogą liczyć wykwalifikowani specjaliści i rzemieślnicy. Ile mogą zarobić? To zależy od ich doświadczenia i kwalifikacji. Popłaca też znajomość francuskiego lub niemieckiego. Oczywiście możesz też zaślusnąć swoim niderlandzkim!

OPIEKA MEDYCZNA

Belgia ma jeden z najlepszych systemów opieki medycznej w Europie. Ubezpieczenie zdrowotne jest obowiązkowe, więc jeśli zatrudnisz się w belgijskiej firmie, będziesz mógł swobodnie korzystać z usług medycznych. Jednak, idąc do lekarza, musisz najpierw... zapłacić, a dopiero później starać się o refundację.

PODATKI

W Belgii obowiązuje progresywny system podatkowy – im więcej zarobisz, tym więcej oddasz państwu. A progi są cztery: 25% (do 13 250 euro), 40% (do 23 290 euro), 45% (do 40 480 euro) i 50%.

CZAS PRACY

Belgijski kodeks pracy stanowi, że pracownik nie powinien pracować więcej niż 8h dziennie i 38h w tygodniu. I – co do zasady –

Belgowie trzymają się tych ram. Jednak w niektórych sektorach (np. w branży budowlanej) dopuszcza się czterdziestogodzinny tydzień pracy. Niedziele są wolne dla wszystkich.

W LICZBACH:

60 tys. euro – to wysokość średniego rocznego wynagrodzenia w Belgii w 2022 r.

1842 euro brutto – tyle wynosi obecnie płaca minimalna. Belgijski rząd podnosi ją średnio dwa razy w roku.

5,5% – tyle wynosiła stopa bezrobocia w Belgii w czerwcu 2022 r.

BUŁGARIA

Niskie koszty utrzymania, minimalne podatki, łagodny klimat, góry i morze na wyciągnięcie ręki – ten niepozorny kraj na południu Europy ma do zaoferowania dużo więcej, niż można by się spodziewać

FORMALNOŚCI

Jako obywatel Unii Europejskiej możesz bez formalności przebywać na terenie Bułgarii do 90 dni. W celu zalegalizowania pobytu udaj się do Urzędu ds. Migracji albo do odpowiedniej delegatury w mieście obwodowym. Sprawę załatwisz bez problemu, jeśli udowodnisz, że pracujesz, studiujesz lub masz wystarczające oszczędności, by się samodzielnie utrzymać.

CZAS PRACY

Standardowy czas pracy w Bułgarii wynosi 8h dziennie i 40h w tygodniu. W niektórych branżach pracownicy mogą jednak pracować dłużej, jednak nie więcej niż 48h tygodniowo. Za nadliczbową pracę w trakcie roboczego tygodnia otrzymasz wynagrodzenie wyższe o 50%, za godziny dodatkowe przepracowane w weekend – nawet o 100%. Każdemu pracownikowi przysługuje minimum 20 dni płatnego urlopu.

PODATKI

Podatki w Bułgarii należą do najniższych w Europie. Zarówno przedsiębiorców, jak i osoby zatrudnione na umowę o pracę obowiązuje dziesięcioprocentowa stawka podatkowa. Niskie są również składki społeczne.

KOSZTY ŻYCIA

Średnie koszty utrzymania w Bułgarii należą do najniższych w Unii Europejskiej. Dwupokojowe mieszkanie w Sofii wynajmiesz już za ok. 400 euro. Pensja specjalisty w międzynarodowej korporacji pozwoli ci zatem na całkiem wygodne życie, a jeśli jesteś oszczędny, zdołasz też odłożyć coś na tzw. czarną godzinę.

WŁASNY BIZNES

Bułgaria to świetne miejsce na założenie swojej firmy. Niewiele formalności,

proste procedury i niskie koszty prowadzenia działalności to czynniki, które przyciągają do tego kraju coraz więcej przedsiębiorców.

W LICZBACH:

4,2% – to wysokość stopy bezrobocia w Bułgarii w lipcu 2022 r. Wśród młodych ludzi wskaźnik ten w tym samym okresie utrzymywał się na poziomie 13,1%.

1710 lewów brutto – tyle wynosiło średnie wynagrodzenie w Bułgarii w trzecim kwartale 2022 r. To ok. 4160 zł.

1,63 lewa – tyle w sierpniu 2022 r. trzeba było zapłacić za litr benzyny. To ok. 4 zł.

CHORWACJA

Polakom Chorwacja kojarzy się zazwyczaj z wakacjami. Rzeczywiście, niewielu naszych rodaków decyduje się na przeprowadzkę do Zagrzebia, Splitu czy Dubrownika. Być może jednak warto iść pod prąd i sprawdzić, co możesz zyskać, decydując się na pracę w Chorwacji

FORMALNOŚCI

Jako obywatel Wspólnoty nie musisz martwić się o wizę, ale jeśli długość twojego pobytu przekroczy trzy miesiące, powinieneś złożyć w urzędzie wniosek o zezwolenie na pobyt czasowy. Będziesz do tego potrzebował m.in. notarialnego poświadczenia zameldowania. Aby móc pracować w Chorwacji, musisz zatroszczyć się o numer OIB (odpowiednik polskiego PESEL-u). Wydają go urzędy podatkowe.

CZAS PRACY

Pełen etat to w Chorwacji 8h pracy dziennie i 40h tygodniowo. Każdy, kto pracuje powyżej 6h dziennie, ma też prawo do trzydziestominutowej przerwy na obiad. Przeciętnemu pracownikowi należy się też minimum 20 dni płatnego urlopu. Na więcej mogą liczyć niepełnoletni oraz osoby, które pracują w trudnych warunkach.

PODATKI

Obowiązują dwa progi podatkowe. Jeśli twoje roczne przychody nie przekroczą kwoty 360 tys. kun, zapłacisz 20% podatku. Jeśli zarobisz więcej, wejdiesz w drugi próg, który wynosi 30%. Podatki płaci się też na rzecz gminy. Ich wysokość zależy od miejsca zameldowania, ale co do zasady jest to 10–18%. VAT wynosi 25%.

PRACA ZDALNA

W pandemii rząd Chorwacji wprowadził przepisy, które mają zachęcać do osiedlania się w tym kraju osoby pracujące zdalnie. Cyfrowi nomadzi przez pierwszy rok są zwolnieni z płacenia podatków i składek na ubezpieczenie zdrowotne.

PRACE SEZONOWE

Chorwacja może być dobrym wyborem dla osób szukających pracy na wakacje.

W sezonie w branży turystycznej kelnerzy, kucharze czy hotelarze bez trudu znajdują tutaj zajęcia. Latem 2022 r. brakowało nawet 30 tys. pracowników w tym sektorze.

W LICZBACH:

7576 kun chorwackich, czyli ok. 1005 euro w lipcu 2022 r. wynosiła średnia miesięczna pensja w Chorwacji. To niecałe 5 tys. zł.

Ok. 3,5 tys. kun, czyli ok. 460 euro kosztuje wynajęcie kawalerki w centrum Zagrzebia.

Ok. 10 kun, czyli ok. 1,5 euro, we wrześniu 2022 r. kosztował litr benzyny.

CYPR

Na Cyprze mieszka i pracuje wielu obcokrajowców, a 95% populacji mówi po angielsku. Dorzucmy do tego stosunkowo niskie podatki, piękne krajobrazy i... gwarancję pięknej pogody – bo nawet zimą słońce świeci tam średnio sześć godzin dziennie – a wyjdzie nam przepis na całkiem przyjemne miejsce do życia

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz być na Cyprze dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał zarejestrować pobyt w urzędzie imigracyjnym. Podjęcie pracy wiąże się z koniecznością złożenia wniosku o numer ubezpieczenia społecznego. Zrobisz to w lokalnym biurze pracy. Aby móc odprowadzać podatki, musisz również mieć numer podatkowy (odpowiednik naszego NIP-u).

CZAS PRACY

Cyprijski kodeks pracy stanowi, że pracownik nie może pracować więcej niż 48h w tygodniu. W większości branż tygodniowy wymiar czasu pracy jest jednak niższy i wynosi średnio 38–40h. Każdemu pracownikowi przysługuje 20 dni płatnego urlopu. Osoby, które pracują sześć dni w tygodniu, mogą liczyć na cztery dodatkowe dni wolnego.

PODATKI

Kwota wolna od podatku wynosi na Cyprze 19 500 euro. Przychody powyżej tej kwoty opodatkowane są zgodnie z czterema progami: 20% (do 28 tys. euro), 25% (do 36 300 euro), 30% (do 60 tys. euro), 35% (powyżej 60 tys. euro). Dodatkowo każdy pracownik musi opłacać składki na ubezpieczenie społeczne (11,5%).

KOSZTY ŻYCIA

Koszty życia na Cyprze nie należą do najniższych. Wynajęcie kawalerki w stolicy to koszt ok. 600 euro miesięcznie. Za trzypokojowe mieszkanie trzeba zapłacić nawet 1,5 tys. euro. Ceny jedzenia i paliwa są zbliżone do polskich.

DLA KOGO?

Obcokrajowcy na Cyprze pracują m.in. w branżach turystycznej i gastronomicznej

oraz w opiece medycznej. Poszukiwani są też wykwalifikowani rzemieślnicy (np. stolarze i budowląnczy). W Limassol czy Nikozji, gdzie mieszczą się siedziby korporacji międzynarodowych, nie brakuje również ofert dla informatyków, finansistów oraz pracowników HR.

W LICZBACH:

2404 euro brutto – takie było średnie wynagrodzenie na Cyprze w czerwcu 2022 r.

11874 – tyłu pracowników brakowało na wyspie w sierpniu 2022 r. według danych cyprijskiego urzędu statystycznego.

19% – tyle na Cyprze wynosi VAT.

CZECHY

Łatwość prowadzenia działalności gospodarczej, wyższe niż w Polsce płace, przyjazny system podatkowy, duże zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników z zagranicy i... wyluzowani współpracownicy – to jedne z największych zalet czeskiego rynku pracy

FORMALNOŚCI

Jako obywatel Unii nie potrzebujesz pozwoleń na pracę w Czechach. Musisz jednak pamiętać, że przed upływem 30 dni od przyjazdu powinieneś zgłosić się do biura Policji ds. Cudzoziemców i Pogranicza i potwierdzić adres zamieszkania. Po trzech miesiącach pobytu musisz go zarejestrować w urzędzie.

PODATKI

U naszych południowych sąsiadów obowiązuje prosty i przejrzysty system podatkowy. Jeśli twoje roczne zarobki nie przekroczą kwoty 1 867 728 koron, zapłacisz 15% podatku. Jeśli zarobisz więcej, będzie cię obowiązywał drugi próg, tj. 23%.

DLA KOGO?

Specjaliści HR, PR-owcy, finansiści, ekonomiści i informatycy znajdują

zatrudnienie w czeskich firmach bez większego problemu. W Czechach jest też duży popyt na wykwalifikowanych tokarzy, ślusarzy i operatorów maszyn.

CZAS PRACY

Czeski kodeks pracy stanowi, że możesz pracować maksymalnie 8h dziennie i 40h tygodniowo. Niższy limit przewidziano dla osób zatrudnionych w systemie zmianowym – maksymalnie 37,5 albo 38,5h tygodniowo (w zależności od liczby zmian). Standardowo każdy pracownik ma prawo do czterotygodniowego urlopu. Dłuższe, pięcioletniowe wakacje przysługują m.in. pracownikom sektora publicznego.

WŁASNY BIZNES

Założenie firmy w Czechach to bułka z masłem. Nawet dla obcokrajowca. Prowadzenie działalności jednoosobowej

może ci się opłacić, bo jako przedsiębiorca zapłacisz niższe podatki. Właściciele firm o przychodach niższych niż 1 mln koron oraz osoby poniżej 25. roku życia mogą liczyć na dodatkowe ulgi.

W LICZBACH:

3,5% – tyle we wrześniu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia w Republice Czeskiej.

40 006 koron – takie wynagrodzenie otrzymywał przeciętny pracownik w Czechach według danych z czerwca 2022 r. To nieco ponad 7,5 tys. zł.

306 tys. – tylu pracowników poszukiwali czescy pracodawcy we wrześniu 2022 r.

ŻYCIE ZACZYNA SIĘ PO PRACY

Jak znalazłaś się w Pradze?

Katarzyna Kandefer: W 2015 r. dostałam pracę w międzynarodowej korporacji, United Technologies, produkującej m.in. części dla przemysłu lotniczego. Zatrudniła ona młodych absolwentów w ramach współpracy ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie, gdzie studiowałam. Wymagano znajomości języka angielskiego i dwóch innych. W moim przypadku był to polski i rosyjski. Firma zaproponowała mi pracę w dziale finansowym w Birmingham, po roku w Pradze, rok później w Paryżu, a potem przez cztery lata mieszkałam znów w Pradze.

Tak częste przeprowadzki nie męczą?

Na pewno nie sprzyjają zapuszczaniu korzeni. Za każdym razem trzeba budować sobie świat od nowa. Na szczęście w Pradze bardzo łatwo poznać ekspatów, bo odbywa się mnóstwo wydarzeń dla obcokrajowców.

Praga to dobre miejsce do życia?

To piękne miasto, z dużą liczbą parków, ale też mnóstwem knajp. Czesi rzadko zapraszają

znajomych do domu, spotykają się przy piwie w gospodach. Mają bardziej beztrudnie podejście do życia niż Polacy. Praca jest dla nich tylko środkiem do tego, by zarabiać pieniądze i spędzać czas wolny. Korporacje zatrudniają więc dużo obcokrajowców, bo Czesi często nie są zainteresowani awansem. W Polsce to nie do pomyślenia.

Trudno było wynająć mieszkanie?

Gdy się przeprowadzam, moja firma zatrudnia dla mnie agencję, która mi w tym pomaga. Ale i tak w Pradze było ciężko. Za wynajem nieumeblowanego, 49-metrowego mieszkania płaciłam ok. 22 tys. koron miesięcznie. Sporo, ale była to atrakcyjna, zielona dzielnica: Vinohrady.

Koszty życia w Czechach są wysokie?

Zaczęłam pracę od bardzo dobrej pensji, która co prawda nie rośnie tak szybko jak koszty życia, ale i tak jest zadowalająca. Gdy pierwszy raz mieszkałam w Pradze, to w stołwce firmowej można było zjeść obiad za 80 koron, czyli 15 zł. Dziś to już

bardziej 25 zł, więc ceny z pewnością rosną. Z drugiej strony na początku 2021 r. państwo obniżyło podatek dochodowy. Żeby być w drugim progu, trzeba naprawdę bardzo dobrze zarabiać. W Czechach nigdy do tego progu nie doszłam, choć w Polsce dawno bym go przekroczyła.

Dlaczego wróciłaś do Polski?

Partner dostał pracę w Krakowie, a moja firma zgodziła się, bym pracowała zdalnie. W trakcie pandemii wiele firm zrozumiało, że specjaliści mogą swoją pracę równie dobrze wykonywać w domu.

Katarzyna Kandefer, rocznik '89. Absolwentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. W ramach programu Erasmus studiowała też na Petersburskim Uniwersytecie Państwowym. Pracuje jako senior reporting manager w czeskim oddziale firmy Otis.

DANIA

Nowoczesność i szacunek dla tradycji, wysoki standard życia, szczęśliwi ludzie i kult jednośladów – oto Dania w pigułce. Ze względu na atrakcyjne zarobki i dobre warunki pracy jest jednym z najchętniej wybieranych przez Polaków kierunków emigracji

FORMALNOŚCI

Obywatele Unii Europejskiej mogą przebywać i pracować w Danii bez specjalnych zezwoleń do trzech miesięcy. Po upływie tego czasu powinni zgłosić się do odpowiedniego urzędu i zarejestrować swój pobyt oraz udokumentować zatrudnienie. Od każdego pracownika wymaga się posiadania numeru identyfikacji podatkowej. Wyrobisz go w biurze obsługi obywateli. Mając ten numer, możesz wystąpić o kartę ubezpieczenia zdrowotnego.

WYNAGRODZENIE

W Danii nie obowiązują minimalna płaca. Wysokość wynagrodzenia zależy od branży i stawek gwarantowanych w układach zbiorowych, czasu pracy, nadgodzin oraz od indywidualnych ustaleń z pracodawcą. W praktyce Duńczycy plasują się w czołówce najlepiej zarabiających narodów.

CZAS PRACY

Prawo pracy zabrania pracować dłużej niż 48h w tygodniu, ale większość Duńczyków pracuje tylko 37h. Każdy pracownik ma też prawo do urlopu wypoczynkowego, który wynosi minimum pięć tygodni. Przeciętny Duńczyk spędza w pracy 1363h rocznie. To drugi najniższy wynik wśród państw OECD.

PODATKI

W Danii obowiązują dosyć skomplikowane zasady opodatkowania. Jeśli twój roczny dochód wyniesie mniej niż 50 217 koron, będziesz musiał odprowadzić podatek w wysokości 8%. Dochody do 558 tys. koron opodatkowane są stawką 39,2%, a przychód powyżej tej kwoty – 56,5%. Do tego dochodzą podatki lokalne (ich wysokość zależy od miejsca zamieszkania), podatek na fundusz pracy (8%) oraz opłata na ubezpieczenie społeczne (6%).

DLA KOGO?

Bez trudu pracę znajdą m.in. lekarze, pielęgniarki i inni fachowcy.

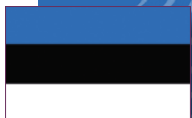

W LICZBACH:

2,7% – tyle we wrześniu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia w Danii. To o 3,3 p.p. mniej niż średnia unijna w tym samym okresie.

331 tys. koron – tyle netto zarabia rocznie przeciętny pracownik w Danii. To ok. 214 tys. zł.

25% – wynosi w Danii podstawowa stawka VAT. Należy do najwyższych w Europie.

ESTONIA

Estonia przez ostatnie lata zasłużyła sobie na miano cyfrowego tygrysa Europy. Wysoki poziom digitalizacji usług publicznych to nie jedyna zaleta tego kraju. Inne to np. przejrzysty system podatkowy oraz korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej

FORMALNOŚCI

W ciągu miesiąca od przyjazdu do Estonii powinieneś poinformować administrację publiczną o miejscu swojego zamieszkania. Możesz to zrobić online lub w urzędzie.

Jeśli planujesz zostać dłużej niż trzy miesiące, będziesz potrzebować karty potwierdzającej prawo pobytu. Aby ją uzyskać, musisz spełnić kilka wymogów, m.in. dowieść, że pracujesz, studiujesz lub prowadzisz firmę.

CZAS PRACY

Standardowy czas pracy w Estonii wynosi 8h dziennie i 40h w tygodniu. Estońskim pracownikom w ciągu roku przysługuje 28 dni urlopu wypoczynkowego. Więcej wakacji, bo aż 35 dni, mają m.in. urzędnicy i górnicy.

PODATKI

Pracowników w Estonii obowiązuje jedna stawka podatku liniowego. Wynosi 20%, bez

względem na wysokość zarobków. Podstawowa stawka VAT to 18%. Na niektóre towary obowiązują stawki obniżone: 3% lub 0%. Dzięki tak prostemu systemowi podatkowemu Estonia zajmuje pierwsze miejsce w rankingu międzynarodowej konkurencyjności podatkowej (*International Tax Competitiveness Index – ITCI*).

WŁASNY BIZNES

O estońskim podatku od osób prawnych (CIT) słyszał chyba każdy – nigdzie w Europie nie ma tak dobrych warunków, by prowadzić działalność gospodarczą, jak w Estonii. Tamtejsze przepisy zwalniają z podatków spółki, które nie wypłacają dywidendy swoim akcjonariuszom. Oznacza to, że jeśli jako właściciel spółki postanowisz oszczędzać albo reinwestować zarobione pieniądze, zostaniesz zwolniony z CIT.

KOSZTY ŻYCIA

Za kawalerkę w Tallinie zapłacisz ok. 700 euro miesięcznie. Bilet miesięczny na komunikację to wydatek ok. 35 euro. Litry benzyny kosztuje niecałe 2 euro (dane z października 2022 r.).

W LICZBACH:

1693 euro – tyle wynosiła średnia miesięczna pensja w czerwcu 2022 r.

654 euro – tyle w tym samym okresie wynosiła pensja minimalna.

5,5% – taka była stopa bezrobocia. Analitycy OECD przewidują jednak, że do końca 2023 r. wzrośnie o ok. 1 p.p.

FINLANDIA

Finlandia kusi pracowników z zagranicy wysokimi zarobkami oraz świetnymi warunkami zatrudnienia. Na najwyższe płace liczyć mogą pracownicy sektora ochrony zdrowia oraz specjaliści IT

FORMALNOŚCI

Jeśli masz zamiar zostać w Finlandii dłużej niż trzy miesiące, musisz zarejestrować się w odpowiednim urzędzie i wyrobić kartę pobytu. Aby otrzymać taki dokument, będziesz potrzebował m.in. zaświadczenia o zatrudnieniu lub statusie studenta. Każdy pracownik musi również posiadać numer identyfikacji podatkowej.

CZAS PRACY

Maksymalnie 8h dziennie i 40h w tygodniu – tyle pracują fińscy pracownicy. W ciągu roku przysługują im również cztery tygodnie płatnego urlopu latem i dodatkowy tydzień wakacji zimą. Według OECD przeciętny Fin w 2021 r. przepracował 1518 godzin.

PODATKI

W Finlandii obowiązuje progresywny system podatkowy, a wysokość daniny na rzecz państwa oblicza się na podstawie czterech

progów: 8% (dochody niższe niż 28 700 euro rocznie), 17,25% (do 47 300 euro), 21,25% (do 82 900 euro) i 31,25%. Dochodzą do tego m.in. podatki na rzecz gminy (16,5–23,5% w zależności od miejsca zamieszkania). Obcokrajowcy, którzy przepracują w Finlandii mniej niż sześć miesięcy, płacą stały podatek w wysokości 35%.

KOSZTY ŻYCIA

Finlandia jest jednym z najdroższych krajów Europy. Wynajęcie małego mieszkania w Helsinkach będzie cię kosztowało minimum 1 tys. euro. Za bilet miesięczny zapłacisz 60 euro. Kawa na mieście kosztuje ok. 6 euro. Bilet do kina – 30 euro. Wysokie zarobki ośdzą jednak równie wysokie koszty życia.

DLA KOGO

Lekarze, dentyści, pielęgniarki, opiekunowie osób niepełnosprawnych,

pracownicy socjalni, psychologowie oraz nauczyciele to najbardziej deficytowe zawody w Finlandii. Pracę bez większego problemu znajdą również wykwalifikowani pracownicy fizyczni, inżynierowie, specjaliści IT i pracownicy sektora bankowego.

W LICZBACH:

800 euro – tyle kosztuje wynajęcie kawalerki w centrum Helsinek.

6,7% – tyle w sierpniu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia w Finlandii. Wśród młodych wskaźnik ten wyniósł 8,1%.

3758 euro – tyle brutto zarabia miesięcznie przeciętny pracownik w Finlandii.

EUROPEJSKI PORTAL MŁODZIEŻOWY

portalmłodzieżowy.eu

FRANCJA

Ça va i bisou to typowe dla Francuzów pozdrowienie i całus w policzek. Od takiego powitania ze współpracownikami zaczyna się każdy dzień pracy. Jeśli chcesz zyskać sympatię koleżanek i kolegów z biura oraz zabawić nad Sekwaną nieco dłużej, będziesz musiał do tego przywyknąć

FORMALNOŚCI

Żeby podpisać umowę o pracę i założyć konto w banku, będziesz potrzebował meldunku. Udaj się w tym celu do najbliższego urzędu miasta lub gminy. Aby zostać we Francji dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał uzyskać kartę pobytu – to czysta formalność, jeśli jesteś studentem albo masz już pracę.

CZAS PRACY

Pracownicy we Francji cieszą się najkrótszym w Europie tygodniem pracy. Wynosi on zaledwie 35h. Dotyczy to jednak głównie pracowników biurowych. W branżach, w których powszechna jest praca zmianowa (np. w produkcji), pracuje się nieco dłużej. Za nadgodziny pracownikom należy się wyższa stawka godzinowa. Standardowy wymiar urlopu wypoczynkowego to pięć tygodni.

PODATKI

We Francji są cztery progi podatkowe: 11% (dla dochodu do 26 070 euro), 30% (do 74 545 euro), 41% (do 160 366 euro) oraz 45% (powyżej 160 366 euro). Kwota wolna od podatku wynosi 10 225 euro. Standardowa stawka podatku VAT to 20%.

WŁASNY BIZNES

Francja to świetne miejsce na biznesowy debiut. Firmę można założyć przez internet, zajmuje to kilka minut i kosztuje kilkadziesiąt euro. Ustawodawca przewidział też wiele ulg i ułatwień dla młodych przedsiębiorców.

JĘZYK

We Francji bez francuskiego ani rusz. Francuzi znani są z tego, że nie przepadają za rozmowami w językach obcych, nawet jeśli je znają. Jeśli starasz się o posadę w międzynarodowej korporacji, możesz

wprawdzie obejść się bez francuskiego, ale w trakcie pobytu nad Sekwaną warto rozpocząć naukę tego języka.

W LICZBACH:

7,2% – tyle w czerwcu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia we Francji. W przedziale wiekowym 15–24 lata wskaźnik ten był dwa razy wyższy (15,3%).

1490 – tyle godzin rocznie spędza w pracy statystyczny Francuz.

2340 euro – tyle według francuskiego urzędu statystycznego wynosiło średnie miesięczne wynagrodzenie netto w III kwartale 2022 r.

BŁĘDNE KOŁO BIUROKRACJI

„Métro, boulot, dodo”, czyli „metro, robota, spanie”. Czy to codzienność paryżanina?

Magdalena Kuprowska: To popularne powiedzenie o typowym dniu paryżanina, który praktycznie w całości mija na pracy i dojeździe do niej, więc po powrocie do domu jest się już tak zmęczonym, że można tylko położyć się spać. W samym biurze przebywa się obowiązkowo między 9.00 a 18.00, wliczając w to godzinną przerwę na lunch. W ciągu tygodnia po pracy zostaje więc niewiele czasu na inne zajęcia.

Potrzeby towarzyskie Francuzi realizują w pracy?

Poranna kawa przy croissantcie jest właściwie obowiązkiem i potrafi trwać nawet do 10.00. Godzinna albo nawet dwugodzinna przerwa na lunch to absolutna świętość. W budynkach biurowych nie ma kuchni z mikrofalówką, jakie znamy z polskich korporacji. W czasie przerwy chodzi się do restauracji albo do firmowej stołówki. Wspólne posiłki to okazja, żeby się lepiej poznać, ale mam

wrażenie, że relacje nawiązywane w pracy są dość powierzchowne.

W pracy odczuwasz, że jesteś z obcego kraju?

Zupełnie nie, bo pracuję jako menedżer PMO [*Project Management Office*] w jednej z największych francuskich firm zajmujących się certyfikatami jakości. Pracuje ze mną bardzo wielu obcokrajowców. W dodatku po pięciu latach w Paryżu mówię płynnie po francusku, a znajomość lokalnego języka jest podstawą, żeby nie czuć się obco w danym kraju. Dla własnego komfortu, ale też potrzeby znalezienia pracy, pierwszy rok mieszkania w Paryżu poświęciłam właśnie na intensywną naukę języka. Opłaciło się, mimo że początki były dość trudne. Biurokracja potrafi być tu uciążliwa. Żeby założyć konto w banku i podjąć pracę, trzeba mieć swój adres, czyli wynająć mieszkanie. Do wynajęcia mieszkania potrzebne jest zaświadczenie o pracy i zarobkach oraz konto w banku. Błędne koło. Ale są też plusy. Jeśli straci się pracę,

to przez dwa lata w ramach zasiłku dostaje się 80% pensji. Mimo wyższych kosztów życia jestem też w stanie tu dużo więcej odłożyć niż w Polsce.

Planujesz zostać w Paryżu?

Uwielbiam Paryż, ale nie wykluczam żadnego scenariusza. Może z mężem wybierzemy jakieś spokojniejsze miejsce do życia, np. na południowym wybrzeżu kraju? Tam po pracy można iść po prostu na plażę. Chcąc układać sobie życie za granicą, trzeba być otwartym na zmiany.

Magdalena Kuprowska,

rocznik '87. Absolwentka
Uniwersytetu Ekonomicznego

we Wrocławiu i Uniwersytetu
Wrocławskiego. Dzięki Erasmusowi
studiowała także w Sewilli.

O Paryżu i życiu we Francji pisze
na blogu worldbymagda.com.

GRECJA

Mimo relatywnie wysokiego bezrobocia w Grecji wciąż brakuje pracowników. Największą popularnością wśród obcokrajowców cieszą się prace sezonowe w rolnictwie i turystyce. „Białe kołnierzyki” znajdują zatrudnienie w korporacjach i organizacjach międzynarodowych

FORMALNOŚCI

Jeśli chcesz zostać w Grecji w celach zarobkowych dłużej niż trzy miesiące, musisz zdobyć pozwolenie na pobyt. Wniosek złożysz w najbliższym urzędzie bezpieczeństwa wewnętrznego. Każdy pracownik musi też mieć numer ubezpieczenia społecznego oraz identyfikator podatkowy.

CZAS PRACY

Ustawowy czas pracy w Grecji wynosi 40h tygodniowo. Dziennie nie można pracować więcej niż 10h. Nadgodziny są płatne ekstra. Każdemu zatrudnionemu na etacie przysługuje również prawo do 26 dni urlopu (24 lub 25 dni wolnego dostają pracownicy z mniejszym stażem pracy). Jednak w praktyce te zasady dotyczą głównie pracowników biurowych. Osoby zatrudnione w turystyce czy gastronomii w sezonie

pracują znacznie dłużej niż ustawowe limity, a wypoczywają... po sezonie.

PODATKI

Podatki w Grecji płaci się według skali pięciostopniowej. Dochód do 10 tys. euro opodatkowany jest na poziomie 9%. Za każde kolejne 10 tys. euro naliczane są podatki w wysokości 22%, 28% i 36%. Osoby zarabiające powyżej 40 tys. euro rocznie płacą 44% podatku. Do tego dochodzi tzw. danina solidarnościowa (2,2–10%) oraz opłaty na ubezpieczenie społeczne.

DLA KOGO?

W Atenach czy Salonikach można znaleźć sporo ofert pracy skierowanych do wysokiej klasy specjalistów – programistów, lekarzy czy inżynierów. Na greckim rynku pracy brakuje również m.in. opiekunów oraz pracowników sektora produkcji.

PRACA NA WAKACJE

Latem wzrasta zapotrzebowanie na ratowników, barmanów, kelnerów, przewodników i animatorów czasu wolnego. Jest też praca przy zbiorach oliwek.

W LICZBACH:

1872 – tyle godzin spędza rocznie w pracy statystyczny Grek. Więcej pracuje się tylko na Malcie.

832 euro – tyle wynosiła płaca minimalna w Grecji we wrześniu 2022 r.

12,2% – taki był wskaźnik bezrobocia w Grecji w sierpniu 2022 r. To jeden z najgorszych wyników w UE.

KWARTALNIK BENEFICJENTÓW PROGRAMÓW EDUKACYJNYCH

europa

DLA AKTYWNYCH

peryskop

wydarzenia

inspiracje

ludzie

porady

kronika

informacja
młodzieżowa

Czytaj kwartalnik na: www.europadlaaktywnych.pl
Zamów bezpłatną prenumeratę na: www.frse.org.pl/wydawnictwo/prenumerata

HISZPANIA

Mimo wysokiego bezrobocia na Półwyspie Iberyjskim wciąż brakuje m.in. pracowników biurowych, księgowych, nauczycieli, inżynierów i medyków. To również dobry kierunek dla osób, które poszukują pracy na wakacje: przy zbiorach owoców lub warzyw albo w turystyce

FORMALNOŚCI

Jeśli zamierzasz zostać w Hiszpanii dłużej niż trzy miesiące, powinieneś uzyskać wpis do Centralnego Rejestru Obcokrajowców. W tym celu będziesz musiał dowieść m.in., że jesteś zatrudniony, prowadzisz własną firmę lub studiujesz i masz środki na swoje utrzymanie. Żeby odprowadzać podatki, będziesz potrzebował Numeru Identyfikacji Cudzoziemca (to odpowiednik polskiego NIP-u) i numeru ubezpieczenia społecznego.

CZAS PRACY

Osoby zatrudnione w pełnym wymiarze nie mogą pracować więcej niż 9h dziennie lub 40h w tygodniu. W praktyce szczegółowo czas pracy w poszczególnych branżach regulują układy zbiorowe. Każdemu pracownikowi przysługują co najmniej 22 dni urlopu. Na dodatkowe dwa tygodnie wakacji liczyć mogą np. nowożeńcy.

PODATKI

W Hiszpanii obowiązuje sześć progów podatkowych: 19% (dla dochodów poniżej 12 450 euro), 24% (do 20 200 euro), 30% (do 35 200 euro), 37% (do 60 tys. euro), 45% (do 300 tys.) i 47% (powyżej 300 tys. euro). Obywatele Wspólnoty, którzy w danym roku podatkowym spędzili w Hiszpanii mniej niż 184 dni, mogą skorzystać z preferencyjnej stawki dla tzw. nierezydentów, która wynosi 19% bez względu na wysokość dochodów.

WYNAGRODZENIE

W czerwcu 2022 r. płaca minimalna w Hiszpanii wynosiła 1167 euro miesięcznie. I mniej więcej tyle potrzebuje osoba prowadząca jednoosobowe gospodarstwo w Barcelonie, aby przeżyć do pierwszego. Średnie wynagrodzenie w tym samym okresie kształtowało się na poziomie ok. 2200 euro.

WŁASNY BIZNES

Wpis do rejestru przedsiębiorców uzyskasz, udając się do urzędu skarbowego. Później czekają cię jeszcze formalności w hiszpańskim odpowiedniku ZUS.

W LICZBACH:

12,5% – na takim poziomie w czerwcu 2022 r. utrzymywało się bezrobocie w Hiszpanii. W Polsce w tym samym okresie było 2,5 razy niższe.

2153 euro – tyle wynosiło średnie wynagrodzenie w czerwcu 2022 r.

21% – tyle w Hiszpanii wynosi podstawowa stawka podatku VAT.

PO GODZINACH FIESTA, TANIEC I TAPAS

Hiszpania kojarzy się z wakacjami. To dobre miejsce do pracy?

Patrycja Głowacka: Bardzo dobre, bo można pracować i jednocześnie cieszyć się urokiem hiszpańskiego stylu życia. Uwielbiam się śmiać, spotykać się z ludźmi, wychodzić na miasto. Fiesta, taniec, tapas to jest to, co mnie w tym kraju urzekło.

Zaczęłaś szukać pracy w Hiszpanii?

Najpierw próbowałam przenieść się do Madrytu w obrębie firmy, w której pracowałam w Warszawie. Mimo że była to międzynarodowa korporacja, a w pracy używałam języka angielskiego i hiszpańskiego, nie było to proste, więc ostatecznie zaczęłam szukać pracy na własną rękę. Przeglądałam oferty na hiszpańskich portalach i udało mi się znaleźć pracę jeszcze przed wyjazdem w amerykańskiej korporacji w Madrycie. Obecnie pracuję w korporacji amerykańsko-szwajcarskiej z branży farmaceutycznej, gdzie zajmuję się monitorowaniem badań, jestem project managerem.

Jak wspominasz początki w Hiszpanii?

Znałam język, więc było mi łatwiej. Bez znajomości hiszpańskiego nie tylko trudno dostać tu pracę, nawet w międzynarodowych firmach, ale także funkcjonować na co dzień. W stereotypie na temat tego, że Hiszpanie niezbyt dobrze lub po prostu niechętnie mówią po angielsku, jest ziarno prawdy. Dotyczy to również pracowników urzędów, a biurokracja w Hiszpanii jest dość rozbudowana i potrafi być przytłaczająca. Na szczęście po czterech latach tutaj jestem samodzielna.

Zarobki w stosunku do kosztów życia są zadowalające?

W mojej branży zarówno w Polsce, jak i za granicą zarobki są wysokie. Choć oczywiście Hiszpania jest krajem droższym od Polski. Gdy wychodzimy z mężem do restauracji, musimy liczyć się z wydatkiem co najmniej 25 euro na osobę. Ułatwieniem są korporacyjne benefity: karty lunchowe, opieka medyczna, karnet

na siłownię, ubezpieczenie na życie. Ogromnym wydatkiem jest na pewno zakup nieruchomości. Na mieszkanie w centrum miasta mogą pozwolić sobie co najwyżej piłkarze Realu Madryt. My kupiliśmy dom pod miastem. Choć uwielbiam miejskie życie, etap imprez mam już za sobą, więc postawiliśmy na ciszę, spokój i zieleń.

Odczuwasz to, że jesteś z obcego kraju?

Mówię po hiszpańsku, pracuję w korporacji, w dodatku zdalnie, więc nie. Brakuje mi rodziny i przyjaciół z Polski, lubię co jakiś czas pojechać do kraju, ale po dwóch tygodniach tęsknię za tym, co mam tutaj.

Patrycja Głowacka, rocznik '88.

Absolwentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej oraz stosunków międzynarodowych na UMCS. Pracowała w międzynarodowych korporacjach, ambasadach oraz w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

HOLANDIA

W Królestwie Niderlandów mieszka i pracuje prawie ćwierć miliona Polaków. Nasi rodacy chętnie podejmują tam prace tymczasowe i sezonowe. Z roku na rok rośnie jednak również liczba świetnie wykształconych specjalistów robiących kariery w holenderskich korporacjach oraz w służbie zdrowia

FORMALNOŚCI

Po przyjeździe musisz zarejestrować się w urzędzie gminy i złożyć wniosek o wpis do ewidencji ludności. Na tej podstawie będziesz mógł otrzymać numer BSN (holenderski PESEL). Kolejny krok to wizyta w Urzędzie Imigracji i Naturalizacji, gdzie będziesz musiał podać swój cel pobytu.

CZAS PRACY

Pracownik zatrudniony na pełen etat nie może tu pracować więcej niż 9h dziennie i 45h w tygodniu. W praktyce w Holandii pracuje się jednak mniej – średnio 36–40h tygodniowo (w zależności od branży). Długość urlopu przysługującego pracownikom regulują układy zbiorowe. Zazwyczaj jest to między 20 a 30 dni. Każdemu zatrudnionemu przysługuje również dodatek urlopowy w wysokości minimum 8% wynagrodzenia.

PODATKI

Będziesz musiał zapłacić podatek dochodowy w Holandii, jeśli spędzisz tu więcej niż 183 dni w roku. Obowiązują tu dwa progi: 37,7% (dla dochodów do 68 505 euro) oraz 49,5% (od nadwyżki od tej kwoty). Niektórzy imigranci – np. lekarze oraz pracownicy sektora IT – mogą ubiegać się o zwolnienie z opodatkowania 30% dochodów.

WYNAGRODZENIE

Ustawowa płaca minimalna w lipcu 2022 r. wynosiła 1756 euro brutto miesięcznie. Przeciętny pracownik zarabia jednak dużo więcej. Średnia w 2022 r. wyniosła niecałe 3 tys. euro brutto miesięcznie, a mediana rocznych zarobków – 60 tys. euro brutto.

DLA KOGO?

Inżynierowie, finansści, medycy, analitycy danych, pracownicy sektora IT oraz

budowlańcy – przedstawiciele tych zawodów bez trudu znajdują w Holandii zatrudnienie. Mogą też liczyć na bardzo atrakcyjne warunki pracy i, przede wszystkim, na wysokie zarobki.

W LICZBACH:

480 tys. – tyle pracowników brakowało na holenderskim rynku pracy w lipcu 2022 r.

49,5% – tyle podatku dochodowego płaci statystyczny Holender.

3,8% – tyle w sierpniu 2022 r. wynosiła tu stopa bezrobocia. Wśród młodych wskaźnik ten był dwukrotnie wyższy.

HOLENDRSKA SZCZEROŚĆ AŻ DO BÓLU

Jak znalazłaś się w Holandii?

Aneta Ozorek: Dostałam propozycję, bo od lat pracuję przy festiwalach filmowych i animacyjnych, dzięki czemu na międzynarodowych wydarzeniach spotykam mnóstwo osób z branży. Musiałam przejść przez rozmowę kwalifikacyjną z radą programową festiwalu Kaboom Animation Festival [wówczas jeszcze pod nazwą Klik Amsterdam Animation Festival] i przedstawić pomysły na rozwój wydarzenia. Zdecydowałam się na przeprowadzkę, mimo że bardzo lubię Polskę.

Teraz pracujesz w języku angielskim.

Zaraz po tym, jak dostałam pracę, całe nasze biuro przeszło na język angielski, mimo że większość pracowników to Holendrzy. Już na rozmowie o pracę komunikowałam, że nie mówię po niderlandzku, i nie obiecywałam, że to się zmieni. Choć chcę uczyć się holenderskiego i robię to, bo niezajomość języka lokalnego natychmiast sprawia, że jesteś traktowana jak obca.

Jaka atmosfera panuje w biurze?

Różne rzeczy mówi się o Holendrach, zwłaszcza o słynnej holenderskiej szczerości, która, zdaniem wielu ekspatów, jest po prostu chamstwem i mówieniem prosto w twarz bardzo przykrych rzeczy. Ja na relacje z Holendrami nie narzekam, ale też obracam się w branży kulturalnej, w której ludzie są zwykle otwarci i tolerancyjni. Bardzo pomogli mi też w czasie przeprowadzki.

Pod względem organizacji życia Holandia jest przyjaznym krajem?

Holandia słynie z tego, że jest krajem innowacyjnym, dzięki czemu wiele rzeczy można załatwić, nie wychodząc z domu. Największym wyzwaniem jest na pewno znalezienie zakwaterowania. Ja chodziłam oglądać mieszkanie do wynajęcia nawet z 30 innymi chętnymi. Dopiero po dwóch latach udało się mi znaleźć odpowiedni lokal w rozsądnej cenie, i to tylko dzięki znajomym. Wynajęliśmy z partnerem trzypokojowe mieszkanie za 1,5 tys. euro. Wcześniej wynajmowałam kawalerkę za 1250 euro.

Zarobki w Holandii pozwalają żyć na przyzwoitym poziomie?

Gdy mieszkałam w Polsce, bardzo dużo podróżowałam. Pamiętam ten stres, gdy za granicą szło się ze wszystkimi do knajpy. Czy będzie mnie na to stać? Odkąd zarabiam w euro, czuję się swobodnie. Mogę iść do restauracji i nie myśleć o wysokości rachunku.

Holandia to twoje miejsce do życia?

Utożsamiam się z wartościami, które są ważne dla Holendrów. Ale mój partner, którego tu poznałam, jest Hiszpanem, więc niewykluczone, że kiedyś przeniesiemy się do Hiszpanii.

Aneta Ozorek – dyrektorka artystyczna Kaboom Animation Festival, kuratorka i ekspertka edukacyjna. Ma duże doświadczenie w organizowaniu filmowych wydarzeń branżowych, warsztatów, wystaw i festiwali międzynarodowych.

IRLANDIA

Przydomek Zielonej Wyspy Irlandia zawdzięcza pięknu swoich krajobrazów. Jednak określenie to jest też używane w kontekście możliwości, jakie kraj ten oferuje obcokrajowcom szukającym swojego miejsca na Ziemi

FORMALNOŚCI

Każdy, kto planuje zostać w Irlandii dłużej niż trzy miesiące, musi wystąpić o pozwolenie na pobyt. Odpowiedni formularz można wypełnić np. w urzędzie imigracyjnym. Żeby pozwolenie to otrzymać, trzeba udowodnić, że jest się zatrudnionym lub ma się środki na utrzymanie pochodzące z innych źródeł. Do podjęcia pracy niezbędny jest irlandzki numer ubezpieczenia społecznego (PPSN).

CZAS PRACY

Maksymalny tygodniowy wymiar czasu pracy w Irlandii to 48h. Standardowo Irlandczycy pracują jednak 39h. Jeśli w ciągu dnia pracują więcej niż 6h, przysługuje im 30 minut przerwy. Za nadgodziny należy im się 1,5 raza wyższa stawka. Wynagrodzenie za nadgodziny przepracowane w weekend liczy się podwójnie. Pełnoetatowi pracownicy mają prawo do czterech tygodni urlopu.

PODATKI

Jeśli twój dochód przekroczy 17 tys. euro, będziesz musiał odprowadzić od niego podatek dochodowy w wysokości 20 lub 40% (w zależności od tego, jak dużo zarobisz). Na ulgi podatkowe mogą liczyć m.in. małżeństwa, wdowy i wdowcy oraz osoby wychowujące dzieci. Single mogą odliczyć od podatku kwotę 3,3 tys. euro.

WYNAGRODZENIE

Najniższa stawka godzinowa w Irlandii wynosi 13,85 euro. Tyle zarabiają jednak najgorzej opłacani pracownicy. Przeciętna stawka godzinowa jest ponad dwa razy wyższa. Na największe zarobki mogą liczyć oczywiście wykwalifikowani specjaliści. Pensja software dewelopera to minimum 55 tys. euro rocznie, a położnej – ok. 45 tys. euro. Mechanik z dużym doświadczeniem zarobi ponad 30 tys. euro.

KOSZTY ŻYCIA

Wynajęcie kawalerki w Cork to koszt ok. 600 euro miesięcznie. Za abonament telefoniczny trzeba zapłacić ok. 30 euro, a za bilet miesięczny na komunikację miejską – ok. 100 euro. Litr benzyny w październiku 2022 r. kosztował 1,79 euro.

W LICZBACH:

1775 – tyle godzin rocznie spędza w pracy przeciętny Irlandczyk.

872 euro – tyle brutto wynosi średnia irlandzka „tygodniówka”.

4,3% – tyle we wrześniu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia w Irlandii.

AKTYWNOŚĆ

FUNDUSZE

MOBILNOŚĆ

Broszury do szybkiej lektury

ISLANDIA

***Betta reddast*, czyli „jakoś się ułoży”, to ulubione powiedzenie Islandczyków. Mieszkańcy wyspy są znani z tego, że mają bardzo pozytywne nastawienie do życia i nie lubią martwić się na zapas. Nie bez powodu co roku zajmują wiodące miejsca w rankingach najszcześliwszych nacji świata**

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz zostać na wyspie dłużej niż trzy miesiące, musisz się zameldować i złożyć wniosek o legalizację pobytu. Do podjęcia pracy niezbędne będzie wyrobienie islandzkiego numeru PESEL (*kennitala*) oraz karty podatkowej.

CZAS PRACY

Islandzkie prawo stanowi, że pracownicy nie mogą pracować więcej niż 48h w tygodniu, wliczając nadgodziny. Szczegółowy wymiar czasu pracy w konkretnych branżach określają układy zbiorowe. Większość zatrudnionych pracuje jednak nie więcej niż 40h w tygodniu. Za pracę w weekendy pracownikom przysługują specjalne dodatki. Islandzki urlop to *orlof*. Pracownikom, którzy pracują w pełnym wymiarze godzinowym, przysługują 24 dni wakacji rocznie.

PODATKI

Na Islandii obowiązują trzy progi podatkowe. Jeśli twoje miesięczne zarobki nie przekroczą 370 482 koron, zapłacisz 31,45% podatku. Od dochodów powyżej 1 040 106 koron miesięcznie będziesz musiał odprowadzić 37,95% podatku. Jeśli zarobisz więcej, wejdiesz w trzeci próg, który wynosi 46,25%. Standardowa stawka podatku VAT to 26%.

KOSZTY ŻYCIA

Koszty życia na Islandii są nawet o 130% wyższe niż w Polsce. Za wynajęcie kawalerki w Rejkiawiku trzeba zapłacić ok. 200 tys. koron miesięcznie. Posiłek w niedrogiej restauracji kosztuje ok. 2,5 tys. koron, a litr benzyny – ok. 300 koron. Wysokie zarobki rekompensują jednak równie wysokie ceny. To one sprawiają, że na wyspę migrują co roku tysiące Polaków.

DLA KOGO?

Turystyka, hutnictwo oraz przetwórstwo ryb to najważniejsze filary islandzkiej gospodarki. I właśnie w tych branżach najłatwiej o pracę. Na wyspie brakuje również lekarzy i personelu medycznego oraz budowlanców.

W LICZBACH:

770 tys. koron – tyle brutto wynosiły w 2021 r. średnie miesięczne zarobki na Islandii. To ok. 25 tys. zł.

3,6% – na takim poziomie we wrześniu 2022 r. kształtowała się stopa bezrobocia.

8,6% – tyle wyniósł wskaźnik inflacji.

LITWA

Polacy są największą mniejszością narodową na Litwie. Według szacunków tamtejszego urzędu statystycznego stanowią aż 6,5% społeczeństwa. Jeśli zatem chciałbyś zamieszkać za granicą, ale trochę „wśród swoich”, rozważ wyjazd na Litwę

FORMALNOŚCI

Po przyjeździe na Litwę, pierwsze kroki musisz skierować do urzędu miasta lub gminy i dopełnić obowiązku meldunkowego. Jeśli planujesz zostać na dłużej niż trzy miesiące, powinieneś złożyć wniosek o pobyt stały. Podejmując pracę, będziesz musiał postarać się o litewski numer podatkowy.

CZAS PRACY

Czas pracy na Litwie wynosi 8h dziennie i 40h tygodniowo. Zgodnie z kodeksem pracy nie można pracować dłużej niż 48h tygodniowo, wliczając nadgodziny. Liczba przepracowanych przez pracownika nadgodzin nie może przekraczać 120h rocznie. Wszystkim zatrudnionym w pełnym wymiarze przysługuje minimum 20 (dla osób pracujących pięć dni w tygodniu) lub 26 dni (dla osób pracujących sześć dni w tygodniu) płatnego urlopu.

PODATKI

Na Litwie obowiązują dwa progi podatkowe. Jeśli w ciągu roku zarobisz mniej niż 90 246 euro, zapłacisz 20% podatku. Jeśli zarobisz więcej, twoje dochody zostaną objęte podatkiem wysokości 32%. Od wynagrodzenia musisz również odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne (19,5%) i zdrowotne (6,98%). Podstawowa stawka VAT wynosi 21%.

DLA KOGO?

Na Litwie brakuje m.in. lekarzy, pielęgniarek, farmaceutów, inżynierów elektryków, techników elektryków, inżynierów produkcji, nauczycieli oraz pracowników socjalnych. Spore szanse na znalezienie zatrudnienia mają również np. kierowcy, stolarze, budowlanci czy mechanicy maszyn. Najlepiej zarobią specjaliści IT oraz administratorzy baz danych.

KOSZTY ŻYCIA

Za wynajęcie kawalerki w Kłajpedzie trzeba zapłacić ok. 350 euro. Tygodniowe zakupy spożywcze dla jednej osoby to wydatek ok. 40 euro. W Wilnie ceny są nieco wyższe.

W LICZBACH:

8,1% – na takim poziomie utrzymywał się we wrześniu 2022 r. na Litwie wskaźnik bezrobocia.

730 euro – tyle brutto wynosiła pensja minimalna na Litwie we wrześniu 2022 r.

1780 euro – tyle brutto miesięcznie zarabiał w tym samym okresie przeciętny Litwin.

LUKSEMBURG

Wysoki standard życia, świetne zarobki i jedne z najniższych podatków w Europie – to największe korzyści, jakie niesie ze sobą przeprowadzka do Luksemburga. Dochodzi do tego sporo wolnego czasu – statystyczny Schmit pracuje o prawie 450 godzin rocznie mniej niż statystyczny Kowalski

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz zostać dłużej niż trzy miesiące, powinieneś zgłosić się do lokalnego urzędu ds. ludności i wypełnić formularz rejestracyjny. Kolejny krok to wyrobienie karty pobytu. Żeby ją zdobyć, musisz dowieść, że pracujesz, studiujesz albo masz środki na utrzymanie pochodzące z innych źródeł.

CZAS PRACY

Ustawowy czas pracy w Luksemburgu to 40h tygodniowo i 8h dziennie. Większy wymiar godzinowy dopuszczalny jest w pracy zmianowej. Ale za każdą nadprogramową godzinę pracownikowi należy się dodatkowe wynagrodzenie w wysokości nawet 150% stawki podstawowej. Wszystkim zatrudnionym na pełen etat przysługuje minimum 26 dni płatnego urlopu. W praktyce większość pracowników wypoczywa dłużej.

PODATKI

W Luksemburgu obowiązuje progresywny system podatkowy, a w jego ramach aż 23 progi dochodowe – od 8 o 42%. Najwyższa stawka podatku VAT (np. na alkohol) wynosi 17%. Stawki obniżone to 14,8 i 3%. Tą najniższą objęte są np. produkty spożywcze.

WYNAGRODZENIE

We wrześniu 2022 r. miesięczna pensja minimalna „na start”, czyli przewidziana dla pełnoletnich, ale niedoświadczonych pracowników, wynosiła w Luksemburgu 2313 euro brutto. Na więcej, a dokładnie na 2776 euro, mogły liczyć osoby z nieco bardziej rozbudowanym CV. W większości branż płace są jednak wyższe. Przykładowo magazynier może zarobić 4 tys. euro, a budowlaniec 5 tys. euro. Stawki „białych kołnierzyków” są odpowiednio większe.

JĘZYKI

W Luksemburgu najbardziej przydaje się znajomość francuskiego albo niemieckiego. Luksemburskiego, także języka urzędowego, używa się zwykle tylko w życiu prywatnym.

W LICZBACH:

5871 euro brutto – tyle w 2021 r. zarabiał miesięcznie statystyczny mieszkaniec Luksemburga.

1382 – tyle wynosiła średnia liczba przepracowanych godzin. To aż o 182h mniej niż średnia unijna.

4,8% – tyle w sierpniu 2022 r. wynosił wskaźnik bezrobocia.

ŁOTWA

Ponad połowę powierzchni Łotwy stanowią lasy, a przemysł drzewny to największa gałąź łotewskiej gospodarki. Inne sektory, w których wykwalifikowani specjaliści bez trudu znajdą pracę, to finanse, energetyka i IT

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz zostać na Łotwie dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał udać się do Urzędu ds. Obywatelstwa i Migracji i złożyć wniosek o pozwolenie na pobyt czasowy. Nie dotyczy to jednak osób, które w ciągu roku przebywają na Litwie krócej niż sześć miesięcy. Wszyscy, którzy chcą podjąć pracę, muszą posiadać litewski numer identyfikacji podatkowej.

CZAS PRACY

Standardowy czas pracy na Łotwie wynosi 8h dziennie i 40h tygodniowo. Dotyczy to pracowników, których tydzień roboczy trwa pięć dni. Tych, którzy pracują sześć dni w tygodniu, obowiązuje krótszy dzienny wymiar czasu pracy – 7h. Za nadgodziny łotewscy pracownicy dostają podwójną stawkę. Każdy zatrudniony na pełen etat ma prawo do czterech tygodni płatnego

urlopu, przy czym co najmniej raz w roku powinien odpoczywać nieprzerwanie przez dwa tygodnie.

PODATKI

Na Łotwie obowiązują trzy progi podatkowe. Jeśli twoje roczne zarobki nie przekroczą 20 004 euro, zapłacisz 20% podatku. Kolejne progi to 23% (dla dochodów poniżej 78 100 euro) oraz 31% (jeśli zarobisz więcej niż 78 100 euro). Dodatkową daninę będziesz musiał zapłacić na rzecz gminy.

WŁASNY BIZNES

Na Łotwie warto założyć firmę, bo system podatkowy sprzyja przedsiębiorcom. Najkorzystniejszą formą prowadzenia działalności jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Takie podmioty płacą 15% podatku – i w dodatku tylko wtedy, gdy wypłacają dywidendy udziałowcom.

KOSZTY ŻYCIA

Za wynajęcie kawalerki w Rydze zapłacisz ok. 400–500 euro. Lunch w średniej klasy restauracji to wydatek ok. 9 euro. Bilet miesięczny na komunikację miejską kosztuje ok. 45 euro, a karnet na siłownię ok. 30 euro.

W LICZBACH:

6,6% – tyle w czerwcu 2022 r. wynosił wskaźnik bezrobocia na Łotwie. Wśród młodych było to aż 15,6%.

26 tys. – tylu pracowników brakowało na łotewskim rynku pracy.

21% – tyle wynosi na Łotwie podstawowa stawka VAT.

MALTA

Malta to popularny kierunek urlopowy. Turystów na archipelag przyciągają piękne plaże i zabytki architektury. Ci, którzy decydują się zostać dłużej niż tylko na wakacje, cenią sobie wyśmienity klimat – słońce świeci tutaj prawie zawsze – i maltańską pogodę ducha

FORMALNOŚCI

Jeśli chcesz podjąć pracę na Malcie, będziesz musiał postarać się o numer ubezpieczenia społecznego. Po podpisaniu umowy upewnij się, że twój pracodawca zarejestrował ją w JobsPlusie, czyli w maltańskim urzędzie pracy – ma taki obowiązek. Jeśli jesteś obywatelem UE i chcesz zostać na wyspie dłużej niż trzy miesiące, powinieneś złożyć odpowiedni wniosek w Departamencie Spraw Obywatelskich i Emigracyjnych.

CZAS PRACY

Przeciętny Maltańczyk spędza w pracy 40 godzin tygodniowo, a w ciągu siedmiu dni nie może pracować więcej niż 48 godzin. Za nadgodziny należy mu się dodatkowe wynagrodzenie. Każdy, kto pracuje dłużej niż sześć godzin dziennie, ma prawo do przerwy. Pracownikom zatrudnionym na pełen etat

przysługują 24 dni urlopu. Dochodzą do tego dni ustawowo wolne od pracy, np. Nowy Rok czy Dzień Wolności – łącznie jest ich 14.

PODATKI

Na Malcie obowiązuje progresywny system podatkowy. Progi są trzy: 15, 25 i 35%. Kwota wolna wynosi 9100 euro. Jako obcokrajowiec zostaniesz objęty obowiązkiem podatkowym, jeśli spędzisz na wyspie więcej niż 184 dni w roku. Podstawowa stawka VAT wynosi 18%.

DLA KOGO

Latem na wyspę ściągają tysiące turystów, a wraz z ich pojawieniem się wzrasta zapotrzebowanie na barmanów, kelnerów, kucharzy, recepcjonistów czy animatorów. Programiści i finansiści mogą liczyć na zatrudnienie i atrakcyjne warunki pracy przez cały rok.

KOSZTY ŻYCIA

Koszty życia na Malcie są wyższe niż w Polsce, ale rekompensują to nieco lepsze zarobki. Za wynajem kawalerki w centrum Vallety trzeba zapłacić ok. 800 euro.

W LICZBACH:

2,9% – na takim poziomie kształtował się wskaźnik bezrobocia na Malcie w lipcu 2022 r. To jeden z najlepszych wyników w Europie.

1730 euro – tyle w czerwcu 2022 r. wynosiło średnie wynagrodzenie brutto.

1882 – tyle godzin przepracował przeciętny maltański pracownik w 2021 r. To europejski rekord.

KROK W STRONĘ KARIERY

EUROPASS to pakiet bezpłatnych narzędzi, dzięki którym skutecznie zaprezentujesz europejskim pracodawcom swoje osiągnięcia i umiejętności.

- ★ Kreator CV i listu motywacyjnego
- ★ Suplement do dyplomu szkoły wyższej
- ★ Mobilność
- ★ Największa europejska baza ofert pracy EURES
- ★ Spersonalizowana oferta szkoleń i kursów zawodowych
- ★ Kompendium wiedzy o edukacji i zatrudnieniu w krajach UE

www.europass.eu

NIEMCY

Korzystny stosunek wysokości wynagrodzeń do poziomu cen sprawia, że Niemcy to jeden z najpopularniejszych kierunków emigracji, nie tylko wśród naszych rodaków. Mieszka tam ok. 11 mln obcokrajowców. Polaków jest ponad 800 tys. i są drugą największą mniejszością

FORMALNOŚCI

Numer identyfikacji podatkowej oraz konto w banku – jeśli chcesz pracować w Niemczech, bez tego ani rusz. Pamiętaj również o meldunku. U naszych zachodnich sąsiadów to obowiązek. Masz na to 7–14 dni od przyjazdu (w zależności od landu). Jeśli chcesz zostać dłużej niż trzy miesiące, musisz postarać się o potwierdzenie prawa pobytu. Zrobisz to w najbliższym urzędzie imigracyjnym.

CZAS PRACY

Ustawowy czas pracy w Niemczech wynosi 38–40h tygodniowo, w zależności od umów zbiorowych w konkretnych branżach. Zatrudniony nie może pracować dłużej niż 10h dziennie, a jeśli pracuje dłużej niż 6h, należy mu się przerwa. Minimalny wymiar urlopu dla osoby zatrudnionej na pełen etat to 24 dni rocznie.

PODATKI

Kwota wolna od podatku wynosi 9984 euro. Pracowników, którzy zarabiają więcej, obowiązują progresywne stawki podatkowe: 14–45% (w zależności od wysokości dochodu). Na specjalne ulgi mogą liczyć np. samotni rodzice. Od podatku można odliczyć też pracę zdalną (do 600 euro rocznie). Podstawowa stawka VAT to 19%.

WŁASNA FIRMA

By założyć firmę, będziesz potrzebować meldunku, lokalu, w którym ją zarejestrujesz, oraz konta w banku. Aby założyć *Gewerbe*, czyli jednoosobową działalność gospodarczą, nie musisz mieć kapitału i możesz prowadzić tzw. uproszczoną księgowość. Wbrew nazwie, taka forma działalności wcale nie oznacza, że nie możesz zatrudnić pracowników. Przedsiębiorcy, którzy osiągają niskie obroty, mogą skorzystać ze zwolnienia z podatku VAT.

WYNAGRODZENIE

Minimalna stawka godzinowa w Niemczech to 12 euro (dane z października 2022 r.). Oznacza to, że najniższe miesięczne wynagrodzenie osoby zatrudnionej na pełen etat wynosi 1980 euro brutto.

W LICZBACH:

1349 – tyle godzin statystyczny Niemiec przepracował w 2021 r. Średnia unijna to 1566 godzin.

5,5% – tyle w październiku 2022 r. wynosił w Niemczech wskaźnik bezrobocia.

4250 euro – tyle wynosiła średnia pensja w Niemczech w III kwartale 2022 r.

WYNAJEM ZA NIE WIĘCEJ NIŻ TRZYDZIEŚCI PROCENT PENSJI

Jak wspominasz swoją pierwszą pracę w Niemczech?

Magdalena Starszak: Wcześniej pracowałam w start-upie we Wrocławiu, ale czułam, że to nie miejsce dla mnie, więc zaczęłam rozglądać się za innymi ofertami, a tych w branży start-upów technologicznych było dużo właśnie w Berlinie. Aplikowałam online i po zdalnej rozmowie rekrutacyjnej zostałam zatrudniona w firmie zajmującej się marketingiem aplikacji randkowych. Zupełnie nie znałam miasta i tutejszego rynku pracy. Wykorzystano moją niewiedzę. Zaproponowano mi 30 tys. euro rocznie, choć to pensja juniora, a ja byłam seniorem. Moja druga firma półtora roku później zapłaciła mi 60 tys. euro.

Z tego powodu zmieniłaś pracę?

Zrezygnowałam, bo atmosfera w biurze zaczęła się psuć. Rynek się zmienił, firma zaczęła ciąć koszty, zwalniać ludzi. Zmieniłam pracę na dużo lepiej płatną, w której dostałam stanowisko head of sales.

Na początku wszystko szło dobrze, ale z dnia na dzień usunięto mnie ze stanowiska, mówiąc, że się nie nadaję. Mogłam zostać w firmie z tą samą pensją na innym stanowisku, ale z czasem dostrzegłam, że przez sposób zarządzania i atmosferę cierpi moje zdrowie psychiczne. Poszłam na kilkumiesięczne zwolnienie lekarskie, które w Niemczech przez pierwsze sześć tygodni jest płatne w 100%, a potem wynosi 70% dotychczasowych zarobków. Do poprzedniej firmy już nie wróciłam. Zaczęłam pracować w branży społecznie zaangażowanych przedsiębiorstw. To firmy czy start-upy zorientowane nie tylko na zarabianie pieniędzy, ale również realizację celu społecznego. Okazuje się, że da się to pogodzić, nawet w marketingu.

A co z zarobkami?

Zarabiam teraz mniej niż w poprzedniej firmie, ale mam więcej spokoju. Poza tym moja obecna pensja i tak pozwala mi żyć w Berlinie na bardzo dobrym poziomie.

Dopiero po przeprowadzce do Niemiec zrozumiałam, na czym polega zarabianie na życie. Tutaj większość osób jest w stanie zarobić na tyle dużo, by na wynajem mieszkania przeznaczyć nie więcej niż 30% pensji.

Zamierzasz zostać w Berlinie?

Na pewno nie zamierzam wracać do Polski, bo tu mi dobrze. Mówię po niemiecku i czuję się w Berlinie tak swobodnie, że bez problemu mogłabym zostać tu do końca życia, zwłaszcza że blisko stąd do rodziny w Polsce. Mogę wsiąść w pociąg i zobaczyć bliskich po czterech godzinach jazdy.

Magdalena Starszak, rocznik '87.

Absolwentka politologii na Uniwersytecie Warszawskim.

Zajmowała się marketingiem afiliacyjnym, w 2022 r. zmieniła ścieżkę zawodową i dołączyła do sektora przedsiębiorstw ekonomii społecznej.

NORWEGIA

Norwegia to jeden z najbogatszych krajów na świecie. Idą za tym m.in. wysokie zarobki, świetnie rozwinięte usługi publiczne oraz wiele praw socjalnych, które gwarantuje pracownikom norweskie prawo. Nic więc dziwnego, że Polacy chętnie emigrują właśnie tam

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz zostać w Norwegii dłużej niż trzy miesiące, musisz wpisać się do ewidencji ludności. Masz na to osiem dni od przyjazdu. Do podjęcia pracy niezbędny będzie numer identyfikacyjny (*D-nummer*, a po sześciu miesiącach *fodselsnummer*) i karta podatkowa. Kolejny krok to rejestracja w Norweskim Urzędzie ds. Cudzoziemców i w Centrum Obsługi Pracowników Zagranicznych.

CZAS PRACY

W Norwegii nie można pracować dłużej niż 9 godzin dziennie lub 40h tygodniowo. W przypadku osób pracujących w systemie zmianowym, w nocy lub w niedziele za standardowy wymiar czasu pracy przyjmuje się 38 lub 36h tygodniowo. Każdemu pracownikowi zatrudnionemu na pełen etat przysługuje 25 dni płatnego urlopu. Może też liczyć na tzw. świadczenie

urlopowe, czyli bonus w postaci 10,2% rocznego wynagrodzenia.

PODATKI

Podstawowa stawka PIT w 2022 r. wynosiła w Norwegii 22% – tyle zapłacisz, jeśli zarobisz mniej niż 184 800 koron. Powyżej tej kwoty obowiązuje tzw. *trinnskatt*, który rośnie procentowo wraz z kolejnymi progami dochodowymi. Do tego dochodzą składki na ubezpieczenie społeczne. Kwota wolna od podatku w 2022 r. wynosiła 58 250 koron. Standardowa stawka VAT to 25%.

DLA KOGO

Nauczyciele, lekarze, pielęgniarki, kontrolerzy jakości, programiści, operatorzy maszyn, pracownicy produkcji, zawodowi kierowcy, elektrycy, spawacze, mechanicy – na rynku pracy w Norwegii najbardziej brakuje przedstawicieli właśnie tych profesji.

KOSZTY ŻYCIA

Ceny w Norwegii mogą przyprawić o zawrót głowy. Jednak przeliczanie koron na złotówki nie ma większego sensu. Norweskie pensje są jednak na tyle wysokie, że coś powinno zostać ci w kieszeni.

W LICZBACH:

3,2% – tyle w sierpniu 2022 r. wynosiła stopa bezrobocia w Norwegii.

52 540 koron – wynosiła w tym samym okresie średnia miesięczna płaca w Norwegii.

118 tys. – tylu pracowników brakowało na norweskim rynku pracy.

ROZNY URLOP RODZICIELSKI, DOSTĘPNE ŻŁOBKI I PRZEDSZKOLA

Od początku planowałam, że nie przepracujesz ani dnia w Polsce?

Natalia Agersborg: Punktem wyjścia był wyjazd w czasie studiów licencjackich na Erasmusa do Eindhoven. Po powrocie złożyłam aplikację na studia magisterskie na Uniwersytecie w Göteborgu. Dostałam się. A że koszty życia w Skandynawii są dużo wyższe niż w Polsce, to jeszcze przed rozpoczęciem studiów zatrudniłam się na wakacje w Norwegii. Rozwoziłam gazety.

A co po ich skończeniu?

Wiedziałam już, że nie chcę wracać do Polski. Dwa tygodnie po przyjeździe do Szwecji poznałam chłopaka, dziś już mojego męża, pół Szweda, pół Norwega. Gdy skończył studia w Szwecji, znalazł pracę w Norwegii. Gdy skończyłam studia, dołączyłam do niego.

Język norweski jest ci potrzebny do pracy?

Raczej do życia codziennego, bo pracuję głównie w języku angielskim. Pierwszą pracę w Norwegii dostałam bardzo szybko,

bo zaledwie trzy miesiące po skończeniu studiów. Szefową była Polka. Zatrudniła mnie jako konsultantkę SAP, a niedługo później dostałam własne projekty do poprowadzenia.

Czy w pracy ma znaczenie to, że pochodzisz z innego kraju?

Pracujący tu Norwegowie są otoczeni ludźmi z całego świata, więc właściwie nie ma znaczenia to, że jesteś obcokrajowcem, a komunikacja odbywa się głównie po angielsku.

Jak oceniasz warunki pracy?

Mamy teraz z mężem dwójkę małych dzieci, więc wszystko organizujemy z myślą o nich. Obowiązuje tu pełnopłatny niemal roczny urlop rodzicielski. Ale 15 tygodni musi wziąć ojciec dziecka, inaczej przepadną. Oznacza to, że kobieta wraca do pracy po siedmiu i pół miesiąca od urodzenia dziecka. Nie ma ryzyka, że, zachodząc w ciążę, zniknie z firmy na dwa czy trzy lata, tym bardziej, że większość kobiet pracuje prawie do samego dnia porodu.

Zarobki są adekwatne do kosztów życia?

Pozwalają wygodnie żyć. Żłobki i przedszkola są łatwo dostępne a pochłaniają może 5% naszej pensji. Większym wydatkiem jest mieszkanie. Kupiliśmy je zaraz po studiach, a gdy urodziły się dzieci, zmieniliśmy je na większe. Nie mieliśmy problemu z kredytem.

Rozważasz powrót do Polski?

Czasem mnie to kusi, bo chciałabym, żeby moje dzieci mówiły dobrze po polsku, ale wizja powrotu to raczej abstrakcja. Mojemu mężowi bez znajomości języka mogłoby być bardzo trudno.

Natalia Agersborg, rocznik '89.
Menedżer projektów IT
z ośmioletnim doświadczeniem
w systemie SAP. Absolwentka Politechniki
Warszawskiej i Chalmers University of
Technology w Göteborgu.

PORTUGALIA

„Idąc powoli, zajdziesz daleko” – to jedno z najpopularniejszych portugalskich powiedzeń. Portugalczycy nie lubią się spieszyć i uchodzą za bardzo wyluzowaną nację. Jeśli odpowiada ci taki rytm życia, rozważ przeprowadzkę do kraju *fado*

FORMALNOŚCI

Jeśli masz zamiar zostać w Portugalii dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał złożyć wnioski o Kartę Pobytu Obywatela UE. Zostaniesz wówczas poproszony m.in. o udowodnienie, że masz środki na utrzymanie, i udokumentowanie celu pobytu. Do podjęcia pracy niezbędny będzie numer identyfikacji podatkowej. Wyrobisz go w najbliższym Wydziale Finansowym.

CZAS PRACY

Standardowy dzień pracy w Portugalii trwa 9h. Osem godzin to praca, a dodatkowa godzina (nieodpłatna) to czas na *almoca*, czyli przerwę obiadową, traktowaną przez Portugalczyków jak świętość. Za nadgodziny przysługuje wynagrodzenie ekstra. Prawo pracy stanowi, że nie można pracować dłużej niż 12h dziennie lub 60h w tygodniu. Osobom pracującym na pełen etat

przysługują minimum 22 dni urlopu rocznie (i dodatek urlopowy, tzw. 13 pensja).

PODATKI

Podatki w Portugalii pobierane są w sposób progresywny. Obowiązuje kilka progów w przedziale 14,5–48%. Jednak jako obcokrajowiec możesz skorzystać ze specjalnych ulg. Według korzystniejszych stawek możesz się rozliczać nawet przez dziesięć lat od przyjazdu. Standardowa stawka podatku VAT wynosi 23%.

KOSZTY ŻYCIA

Ceny są tu o ok. 30% wyższe niż w Polsce. Jednak w porównaniu z innymi krajami Europy Zachodniej, jest tutaj względnie tanio. Za wynajęcie kawalerki w centrum Lizbony zapłacisz ok. 600 euro. Litr benzyny kosztuje ok. 1,9 euro, cappuccino ok. 2,5 euro, a bilet do kina – ok. 8 euro.

WYNAGRODZENIE

Średnia płaca jest tu wyższa niż w Polsce, ale wiele zależy od branży, kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i znajomości języków.

W LICZBACH:

1649 – tyle godzin spędził w pracy przeciętny Portugalczyk w 2021 r.

5,7% – na takim poziomie w sierpniu 2022 r. kształtował się wskaźnik bezrobocia w Portugalii.

2750 euro – tyle w 2022 r. wynosiło średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Portugalii.

RUMUNIA

Rumunia z pewnością nie należy do kierunków najczęściej wybieranych przez Polaków szukających zatrudnienia za granicą. Jednak bez wątpienia jest to kraj wielkich możliwości. Niskie podatki i niewielkie koszty pracy czynią z niego jedno z najlepszych w Europie miejsc na rozwój biznesu

FORMALNOŚCI

Dłuższy pobyt w Rumunii będzie wymagał załatwienia kilku formalności. Jeśli planujesz zostać tu dłużej niż trzy miesiące, musisz zalegalizować swój pobyt. W tym celu udaj się do Urzędu ds. Imigrantów. Aby uzyskać prawo pobytu, będziesz musiał udowodnić, że pracujesz lub prowadzisz firmę, masz ubezpieczenie i środki na utrzymanie.

CZAS PRACY

Standardowy wymiar czasu pracy wynosi w Rumunii 8h dziennie i 40h tygodniowo. Za nadgodziny powinieneś otrzymać wynagrodzenie ekstra albo dodatkowe dni wolne, jednak zgodnie z prawem nie możesz pracować więcej niż 48h w tygodniu. Jeśli pracujesz na pełen etat, masz też prawo do urlopu w wymiarze co najmniej 20 dni rocznie. Pracownikom wykonującym prace w szczególnie niekorzystnych

warunkach przysługują trzy dodatkowe dni wolnego.

PODATKI

Podatek dochodowy od osób fizycznych jest liniowy i wynosi zaledwie 10%. Podstawą opodatkowania jest dochód pomniejszony m.in. o składki na ubezpieczenie społeczne, fundusz emerytalny i ewentualne ulgi. Na te mogą liczyć w zwłaszcza przedsiębiorcy. Standardowa stawka VAT wynosi 19%.

WŁASNA FIRMA

Najkorzystniejszą formą prowadzenia biznesu w Rumunii jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jeśli zatrudnisz przynajmniej jednego pracownika, a twoje przychody nie przekroczą kwoty 1 mln euro rocznie, zapłacisz zaledwie 1% podatku. Aby taką spółkę założyć, musisz dysponować kapitałem zakładowym w wysokości 200 lei (ok. 180 zł).

KOSZTY ŻYCIA

Rumunia to jedno z najtańszych państw UE. Za kawalerkę w centrum Bukaresztu zapłacisz ok. 1800 lei miesięcznie, za jednorazowy bilet na komunikację miejską – nieco ponad 2 leje.

W LICZBACH:

5,2% – tyle wynosiła stopa bezrobocia w Rumunii w sierpniu 2022 r.

255 lei – tyle we wrześniu 2022 r. wynosiło minimalne miesięczne wynagrodzenie brutto w Rumunii.

6457 lei – tyle brutto w tym samym okresie zarabiał statystyczny mieszkaniec Rumunii.

SŁOWACJA

Słowacja to jedno z najbardziej górzystych państw Europy – ok. 80% powierzchni kraju leży na wysokości powyżej 800 m n.p.m. Jeśli zatem po pracy chciałbyś urządzić sobie górskie wycieczki, rozważ przeprowadzkę właśnie tam

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz zostać na Słowacji dłużej niż trzy miesiące, musisz zgłosić się do miejscowego oddziału policji i złożyć wniosek o pobyt stały. Jeśli zostanie rozpatrzony pozytywnie, otrzymasz kartę pobytu, która będzie ważna przez pięć lat. Formalności ze zgłoszeniem do zakładu ubezpieczeń społecznych i urzędu skarbowego załatwi za Ciebie pracodawca.

CZAS PRACY

Roboczy tydzień na Słowacji trwa średnio 37,5–40h. Zgodnie z prawem nie można pracować więcej niż 48h tygodniowo, wliczając nadgodziny. Każdemu pracownikowi zatrudnionemu na pełen etat po przepracowaniu 6h przysługuje trzydziestominutowa przerwa (niewliczana do dziennego czasu pracy). Standardowy wymiar urlopu wypoczynkowego to 20 dni rocznie. Dodatkowy tydzień

przysługuje osobom wychowującym dzieci oraz pracownikom powyżej 33. roku życia.

PODATKI

Na Słowacji obowiązują dwie stawki podatku liniowego: 19% (tyle zapłacisz, jeśli zarobisz mniej niż 38 553 euro) i 25% (powyżej tej kwoty). Podatek od całości dochodów będziesz musiał zapłacić, jeśli spędzisz na Słowacji więcej niż 183 dni w roku. Standardowa stawka podatku VAT wynosi 20%.

DLA KOGO

U naszych sąsiadów pracę bez trudu znajdują m.in. programiści oraz osoby mające doświadczenie w sektorze finansów. Sporo wakatów jest w branży turystycznej. Nie maleje zapotrzebowanie na pracowników fizycznych: budowlańców, cieśli, spawaczy, mechaników czy elektryków.

KOSZTY ŻYCIA

W Bratysławie ceny są porównywalne z tymi w Warszawie. Koszt wynajmu mieszkania o powierzchni ok. 45 m kw. to ok. 800 euro. Za lunch w przeciętnej klasie restauracji zapłacisz ok. 10 euro.

W LICZBACH:

6,1% – tyle wynosiła w sierpniu 2022 r. stopa bezrobocia w Słowacji.

1357 euro – na takim poziomie w tym samym okresie kształtowała się średnia miesięczna pensja.

1583 – tyle godzin przepracował w 2021 r. przeciętny Słowak.

SŁOWENIA

Szybko rozwijająca się gospodarka, wyższe niż w Polsce płace, stosunkowo niskie bezrobocie oraz... bardzo podobny do naszego język – to czynniki, które powinieneś wziąć pod uwagę, zastanawiając się nad wyjazdem do Słowenii

FORMALNOŚCI

W Słowenii istnieje obowiązek meldunkowy. W ciągu trzech dni od przekroczenia granicy musisz zgłosić się na posterunek policji i potwierdzić adres swojego pobytu.

Jeśli chcesz zostać dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał udać się do odpowiedniego urzędu i załatwić formalności związane z potwierdzeniem prawa pobytu.

Jeśli w międzyczasie podejmiesz pracę, bez problemu dostaniesz stosowne pozwolenie. Jeśli nie, będziesz musiał udowodnić, że masz środki na swoje utrzymanie.

CZAS PRACY

W Słowenii obowiązuje czterdziestogodzinny tydzień pracy. Krócej, bo 36h w tygodniu, pracują osoby, które są w miejscu pracy narażone na niebezpieczne warunki. Każdego dnia pracy każdy pracownik ma płatną półgodzinną przerwę. Maksymalny

dopuszczalny limit nadgodzin to osiem tygodniowo. Standardowy wymiar urlopu wypoczynkowego to cztery tygodnie rocznie.

PODATKI

Obowiązuje tu progresywny system podatkowy. Progów jest pięć: od 16% (dla dochodów nieprzekraczających 8755 euro) do 45% (jeśli w danym roku podatkowym zarobisz więcej niż 74 160 euro). Standardowa stawka podatku VAT wynosi 22%.

WYNAGRODZENIE

Minimalne wynagrodzenie w Słowenii w sierpniu 2022 r. wynosiło 1074 euro. Średnia pensja była mniej więcej dwa razy wyższa. Na najwyższe wynagrodzenie mogą liczyć medycy, specjaliści IT, menedżerowie projektu i inżynierowie mechanicy – ich pensja to minimum 3 tys. euro miesięcznie.

KOSZTY ŻYCIA

O pracę najłatwiej w Lublanie, czyli w stolicy Słowenii. A tam koszty utrzymania są najwyższe. Przykładowo, za lunch w niedrogiej restauracji trzeba zapłacić ok. 10 euro, za bilet miesięczny na komunikację miejską – ok. 35 euro.

W LICZBACH:

1596 – tyle godzin w 2021 r. przepracował statystyczny Słoweniec.

5,5% – tyle w sierpniu 2022 r. wyniósł w Słowenii współczynnik bezrobocia.

1987 euro – tyle w tym samym okresie wynosiło średnie wynagrodzenie brutto.

SZWAJCARIA

Kraj zegarków, słynnych szczyrów, cudnych alpejskich krajobrazów oraz... bardzo wysokich zarobków i relatywnie niskich podatków. Zanim jednak zdecydujesz się na przeprowadzkę, sprawdź, w jakich branżach brakuje pracowników, bo o pracę w Szwajcarii wcale nie jest tak łatwo

FORMALNOŚCI

Jeśli planujesz pracować w Szwajcarii dłużej niż trzy miesiące, będziesz musiał załatwić sporo formalności. W tym celu zgłoś się do biura migracyjnego oraz złóż wniosek o pozwolenie na osiedlenie. Musisz do niego dołączyć kopię umowy najmu mieszkania oraz – jeśli dopiero szukasz zatrudnienia – udowodnić, że masz wystarczające środki na utrzymanie.

CZAS PRACY

Zgodnie z kodeksem pracy w Szwajcarii nie można pracować dłużej niż 45–50h w tygodniu (w zależności od branży), a za każdą nadgodzinę należy się wynagrodzenie w wysokości 125% stawki podstawowej lub dodatkowy urlop. W praktyce Szwajcarzy pracują mniej, średnio ok. 40h tygodniowo i ok. 1533h rocznie. Każdy zatrudniony ma również prawo od czterech do pięciu tygodni urlopu.

KOSZTY ŻYCIA

Musisz liczyć się z wysokimi kosztami utrzymania. Wynajem kawalerki w Zurychu będzie kosztował minimum 1,5 tys. franków i... sporo nerwów – ofert jest znacznie mniej niż chętnych. Za miesięczny bilet na komunikację miejską zapłacisz ok. 70 franków. Ceny benzyny są zbliżone do tych w Polsce.

PODATKI

Podatki w Szwajcarii to skomplikowana kwestia. Płaci się je na rzecz państwa, kantonu oraz gminy, a ich wysokość zależy zarówno od wysokości dochodów, jak i od miejsca zamieszkania. Najwyższe stawki obowiązują w Zurychu – ok. 30%, a najniższe w Zug – ok. 11%. Na ulgi podatkowe mogą liczyć np. małżonkowie oraz osoby mające dzieci. Statystyczny pracownik oddaje w podatkach ok. 25% swojego rocznego wynagrodzenia.

JĘZYKI

W Szwajcarii obowiązują aż cztery języki urzędowe: francuski, niemiecki, włoski, retoromański, w praktyce najważniejsze są dwa pierwsze.

W LICZBACH:

6652 franki – tyle w grudniu 2021 r. wynosiło średnie miesięczne wynagrodzenie w Szwajcarii.

1,9% – to wartość stopy bezrobocia we wrześniu 2022 r.

2,1% – tyle wynosił wskaźnik bezrobocia wśród młodych. Żaden inny kraj w Europie nie może pochwalić się tak dobrym wynikiem.

SZWECJA

Szwecja to kraj migrantów. Przybysze z zagranicy stanowią aż 20% populacji tego kraju. Przyciąga ich m.in. przyjazna polityka społeczna, wysoki standard życia i atrakcyjne zarobki – pensje w Szwecji należą do najwyższych w Europie

FORMALNOŚCI

Aby podjąć pracę, będzie ci potrzebny tzw. numer koordynacyjny, który umożliwi rejestrację w urzędzie podatkowym. Niezbędny może okazać się również szwedzki numer osobowy.

CZAS PRACY

Standardowy wymiar czasu pracy wynosi w Szwecji 40h tygodniowo. O skrócenie czasu pracy mogą wnioskować np. rodzice, których dzieci mają mniej niż osiem lat. Prawo pracy określa również maksymalną liczbę nadgodzin – nie może to być więcej niż 48–50h w miesiącu i 200h w roku. Przeciętnemu szwedzkiemu pracownikowi przysługuje 25 dni płatnego urlopu.

PODATKI

Na rzecz komuny płaci się podatek w wysokości od 29 do 35%. Do tego

dochodzi dwudziestoprocentowa danina na rzecz państwa – dotyczy to osób, których roczne dochody przekroczą kwotę 540 700 koron. Pracowników tymczasowych, którzy w danym roku podatkowym spędzą w Szwecji mniej niż 183 dni, obowiązuje odrębna stawka – 25%

WYNAGRODZENIE

W Szwecji nie obowiązuje stawka minimalna. Wysokość wynagrodzeń zależy od branży oraz układów zbiorowych. W 2022 r. średnia miesięczna pensja wynosiła nieco ponad 40 tys. koron. Więcej zarobić mogą specjaliści – lekarze, inżynierowie i programiści. Szanse na dobrą płacę zwiększa znajomość szwedzkiego.

KOSZTY ŻYCIA

Życie w Szwecji nie należy do najtańszych. Koszt wynajęcia kawalerki w Sztokholmie

to ok. 8 tys. koron. Za posiłek w średniej klasy restauracji trzeba zapłacić ok. 500 koron. Bilet miesięczny na komunikację miejską to wydatek ok. 800 koron. W mniejszych miastach będzie odpowiednio taniej.

W LICZBACH:

1444 – tyle godzin przepracował w 2021 r. przeciętny Szwed. To aż o 122 godziny mniej niż średnia unijna.

6,5% – na takim poziomie w sierpniu 2022 r. kształtował się w Szwecji wskaźnik bezrobocia.

22,1% – tyle wynosiła stopa bezrobocia wśród młodych.

WĘGRY

Węgierski jest uważany za jeden z najtrudniejszych języków świata. Jednak aby podjąć pracę w kraju naszych południowych sąsiadów, wcale nie musisz go znać. Angielski w pełni wystarczy

FORMALNOŚCI

Aby legalnie pracować na Węgrzech, będzie ci potrzebna karta ubezpieczeniowa (TAJ) oraz numer identyfikacji podatkowej. Jeśli planujesz zostać na Węgrzech dłużej niż trzy miesiące, musisz również postarać się o prawo pobytu. Formalności z tym związane załatwisz w Urzędzie do spraw Imigracji i Obywatelstwa.

CZAS PRACY

Standardowy wymiar czasu pracy na Węgrzech to 8h dziennie i 40h tygodniowo. Zasada ta nie dotyczy np. osób pracujących w systemie zmianowym. W ich przypadku czas pracy nie może przekroczyć 12h dziennie lub 48h tygodniowo. Za pracę w niedzielę pracownikom przysługuje dodatek w wysokości 50% stawki dziennej. Każdy zatrudniony na pełen etat ma prawo

do 20 dni urlopu wypoczynkowego rocznie. Dodatkowe dni nabywa się wraz ze wzrostem stażu pracy.

PODATKI

Podatki dochodowe na Węgrzech należą do najniższych w Europie. Wszystkich zatrudnionych obowiązuje taka sama stawka, która wynosi 15%. Na ulgi mogą liczyć m.in. rodzice i nowożeńcy. Dodatkowe daniny płaci się na rzecz samorządów. VAT na większość towarów i usług wynosi 27%, podatek od zysków kapitałowych to 15%.

DLA KOGO

W 2021 r. na węgierskim rynku pracy brakowało ponad 370 tys. pracowników. W grupie najbardziej deficytowych zawodów znalazły się m.in. spawacz, operator maszyn, wykwalifikowany kierowca oraz mechanik samochodowy.

Na Węgrzech pracę bez trudu znajdują również inżynierowie i informatycy. Poszukiwani są też lekarze oraz pracownicy medyczni.

W LICZBACH:

485 215 forintów brutto

– tyle w lipcu 2022 r. wynosiło średnie wynagrodzenie na Węgrzech. To ok. 5,5 tys. złotych.

20 tys. forintów – tyle średnio kosztuje wynajęcie dwupokojowego mieszkania w centrum Budapesztu.

3,4% – tyle w sierpniu 2022 r. wynosił na Węgrzech wskaźnik bezrobocia.

AKTYWNOŚĆ

FUNDUSZE

MOBILNOŚĆ

www.eurodesk.pl

Na początek spytaj nas!

eurodesk
Polska

WIELKA BRYTANIA

Wyjście Wielkiej Brytanii z Unii sporo namieszało na brytyjskim rynku pracy. Obcokrajowcy chcący podjąć zatrudnienie na Wyspach muszą teraz spełnić wiele dodatkowych wymogów. Jednak wciąż może się to opłacać. Średnie zarobki w Zjednoczonym Królestwie są wielokrotnie wyższe niż w Polsce

FORMALNOŚCI

Po brexicie wyjazd do pracy do Wielkiej Brytanii nie jest już taki prosty. Najpierw będziesz musiał postarać się o wizę. Odpowiedni wniosek znajdziesz na stronie www.gov.uk. Niezbędne będą też m.in. paszport, dokument potwierdzający, że znalazłeś już pracodawcę gotowego cię zatrudnić, oraz certyfikat potwierdzający znajomość angielskiego. Opłata wizowa w 2022 r. wynosiła 68 funtów.

CZAS PRACY

Zgodnie z brytyjskim prawem maksymalny wymiar czasu pracy wynosi 48h w tygodniu. Jednak jeśli ukończyłeś 18 lat i chcesz pracować więcej, możesz podpisać specjalną klauzulę. Każdemu, kto pracuje dłużej niż 6h dziennie, przysługuje 20 minut przerwy. Standardowy wymiar urlopu wypoczynkowego to cztery tygodnie rocznie.

Za dni wolne uznaje się też święta państwowe – to dodatkowe osiem dni wakacji.

PODATKI

W Wielkiej Brytanii obowiązują trzy progi podatkowe: 20% (jeśli twój roczny dochód nie przekroczy 50 270 funtów), 40% (do 150 tys. funtów) i 45% (powyżej 150 tys. funtów). Kwota wolna od podatku w roku podatkowym 2022/2023 wynosiła 12 570 funtów, a podstawowa stawka VAT – 21%.

DLA KOGO

Od brexitu na Wyspach obowiązuje punktowy system imigracyjny. Oznacza to, że pierwszeństwo mają osoby, które mają odpowiednie kwalifikacje i wykonują zawody kluczowe dla brytyjskiej gospodarki. Dobrze wieści są jednak takie, że w Zjednoczonym Królestwie wciąż brakuje rąk do pracy, najbardziej specjalistów IT, nauczycieli,

pielęgniarek, finansistów, inżynierów, budowlanców i pracowników produkcji.

KOSZTY ŻYCIA

Aby utrzymać się na Wyspach, singiel musi zarabiać minimum 300 funtów tygodniowo.

W LICZBACH:

9,5 funta – tyle brutto wynosiła minimalna stawka godzinowa w Wielkiej Brytanii w sierpniu 2022 r.

621 funtów – tyle brutto tygodniowo zarabiał w tym czasie przeciętny Brytyjczyk.

3,5% – taką wysokość w sierpniu 2022 r. miała stopa bezrobocia na Wyspach.

PEWNOŚĆ SIEBIE I DETERMINACJA

Kiedyś mawiało się, że Londyn to nasze kolejne województwo. Teraz to się zmieniło?

Ewa Bąkowska: Mam wrażenie, że brexit nie zmienił tego diametralnie, ale może po prostu mam wyczulone ucho i zawsze wyłapię na ulicy język polski. Mam też tu sporo znajomych z Polski, którzy wciąż tutaj mieszkają. Po dziewięciu latach w Londynie jest mi bardzo dobrze i nie zamierzam się wyprowadzać.

A jak wyglądały początki?

Studia magisterskie, które zaczęłam w Warszawie, kompletnie mi nie pasowały, więc pomyślałam: dlaczego by nie wyprowadzić się do Londynu i nie zacząć tam studiować? Moi znajomi tam mieszkali, znali kogoś, kto szukał współlokatorki, więc miałam już gdzie mieszkać. Rekrutacją na uczelnię, którą ostatecznie wybrałam, zajęłam się już po przyjęździe. Koszty nauki i życia były wysokie, więc postanowiłam poszukać pracy. Dostałam pracę w sklepie obuwniczym. Zaletą była możliwość dopasowania godzin

pracy do studenckiego grafiku i możliwość brania nadgodzin, gdy potrzebowałam więcej pieniędzy.

Skończyłaś studia fotograficzne. Jak udało ci się znaleźć pracę w branży?

W czasie studiów zgłaszałam się na staże do agencji i studiów fotograficznych. Zdobyłam doświadczenie i po studiach łatwiej było mi starać się o pracę w branży. Zaczynałam jako asystentka studia, ubiegałam się o pracę fotografa, ale jej nie dostałam, w końcu zajęłam się retuszem zdjęć produktowych dla kanału telewizyjnego ze zdalną sprzedażą towarów. W styczniu tego roku zaczęłam pracę jako retuszerka w małym studiu fotograficznym.

Od początku czułaś, że twoje życie zawodowe zmierza właśnie w tym kierunku?

Przez chwilę myślałam, że już się w branży nie przebije, bo znalezienie pracy nie było łatwe. Bezpłatne staże to przecież nie jest idealne rozwiązanie. W tak dużym

i różnorodnym mieście przy szukaniu pracy z pewnością przydaje się pewność siebie. Nawet jeśli taka postawa nie leży w naszej naturze, to warto jednak ją w sobie wykształcić, bo to procentuje.

W trudnych chwilach chciałaś wrócić?

Gdy miałam kryzys, zaczęłam szukać pracy poza Wielką Brytanią, ale ostatecznie znalazłam zatrudnienie w Londynie i bardzo się z tego cieszę. Trudności nie wiążę z tym, że pochodzę z obcego kraju. W Londynie można poznać różnych ludzi i różne kultury, na koniec zaś okazuje się, że wcale nie jesteśmy tak różni.

Ewa Bąkowska, rocznik '90.

Absolwentka dziennikarstwa na Uniwersytecie Warszawskim (specjalizacja fotografia prasowa, reklamowa i wydawnicza) i fotografii mody na University of the Arts London. Pracuje jako retuszerka w małym studiu fotograficznym w Londynie.

WŁOCHY

Południowe słońce, niekończące się biesiady, espresso i obowiązkowa siesta – Włochy to stan ducha! Ale czy to dobry kierunek „na saksy”? Zanim podejmiesz decyzję o przeprowadzce, sprawdź warunki pracy

FORMALNOŚCI

Po przyjeździe do Włoch w celach zarobkowych powinieneś zarejestrować się w urzędzie miasta lub gminy. Jeśli chcesz zostać dłużej niż trzy miesiące, musisz udowodnić, że pracujesz, prowadzisz firmę lub studiujesz i masz ubezpieczenie oraz środki na utrzymanie. Aby podjąć pracę, musisz najpierw złożyć wniosek o włoski numer identyfikacji podatkowej. Zrobisz to w dowolnym urzędzie skarbowym.

CZAS PRACY

Ustawowy czas pracy we Włoszech wynosi 8h dziennie i 40h w tygodniu. W praktyce wymiar czasu pracy zależy od branży oraz charakteru wykonywanej pracy. Nie może to być jednak więcej niż 48h w tygodniu, wliczając nadgodziny. Każdy, kto pracuje dłużej niż 6h dziennie, ma prawo do przerwy. Pracownikom zatrudnionym na pełen etat przysługują

co najmniej cztery tygodnie urlopu wypoczynkowego.

PODATKI

Pracownicy we Włoszech rozliczają się z urzędem skarbowym w czterostopniowej skali podatkowej: 23% (dla dochodów do 15 tys. euro), 25% (do 28 tys. euro), 35% (do 50 tys. euro) oraz 40% (powyżej 50 tys. euro). Podatki płaci się również na rzecz gminy – ich wysokość zależy od miejsca zamieszkania.

WYNAGRODZENIE

We Włoszech nie obowiązuje stawka minimalna. Wysokość wynagrodzeń w poszczególnych branżach regulują układy zbiorowe. Włoski urząd statystyczny podaje, że np. pracownicy fizyczni zarabiają rocznie ok. 25 tys. euro brutto, urzędnicy ok. 35 tys., a dochód menedżerów w korporacjach to średnio ok. 57 tys. euro.

PRACA SEZONOWA

Latem można znaleźć zatrudnienie np. przy zbiorach winogron lub cytrusów. Wzrasta również popyt na pracowników branży turystycznej: kelnerów, barmanów oraz animatorów czasu wolnego.

W LICZBACH:

28 800 euro – tyle brutto wynosiło w 2022 r. średnie roczne wynagrodzenie we Włoszech.

7,8% – tyle wynosił w sierpniu 2022 r. wskaźnik bezrobocia. Wśród młodych było to aż 21,1%.

22% – tyle we Włoszech wynosi VAT.

WIELKA OTWARTOŚĆ SYCYLIJCZYKÓW

Jak wygląda szukanie pracy na Sycylii?

Anna Maria Stecewicz: Kilka lat temu było to dużo trudniejsze niż dziś, bo stopa bezrobocia we Włoszech była dużo wyższa. Na szczęście mówiłam już wtedy po włosku, udało mi się połączyć moje wykształcenie filologiczne z prawniczym i znalazłam pracę w administracji. Wiedziałam, że chcę pomieszkać we Włoszech, odkąd pierwszy raz pojechałam na wycieczkę do Rzymu. Po powrocie zaczęłam uczyć się włoskiego bez konkretnego planu wyjazdu. Ale okazja pojawiła się dzięki Erasmusowi – wyjechałam na wymianę studencką na Uniwersytet w Katanii. Stypendium trwało jeden semestr, ale niedługo później wróciłam na Sycylię, by podjąć praktykę w kancelarii adwokackiej w ramach programu Erasmus+. Potem załatwiłam formalności na uczelni w Polsce, zdałam egzamin z włoskiego na najwyższym poziomie C2 i przeprowadziłam się do Katanii.

Trudno było się zadomowić?

Wymagało to pewnych formalności, m.in. złożenia wniosku o wydanie *Codice*

fiscale, czyli odpowiednika polskiego numeru PESEL, złożenia wniosku o ubezpieczenie zdrowotne i zameldowania się we Włoszech. Miałam więc sporo biegania po urzędach.

Zarobki cię satysfakcjonują?

Pozwalają żyć na przyzwoitym poziomie, zwłaszcza że koszty życia na Sycylii są niższe niż np. w północnych Włoszech. Zakupy spożywcze w Katanii można zrobić ok. półtora-dwa razy drożej niż w Polsce. Za wyjście do restauracji zapłacimy średnio 30 euro za osobę, choć pizzę margheritę do domu można zamówić już za 5 euro. Usługi, jak fryzjer czy prywatna wizyta u lekarza, może kosztować średnio 100 euro. Ale zarobki też są wyższe niż w Polsce. Pracownik biurowy w prywatnej firmie zarabia ok. 1,2 tys. euro, a początkujący nauczyciel ok. 1,4 tys. euro.

Czy przy średniej pensji kupno mieszkania jest realne?

Stumetrowe mieszkanie w Katanii można kupić za ok. 140 tys. euro, ale w budynku

z lat 60. Problem w tym, że wówczas nie budowano w technologii antysejsmicznej, a trzęsienia ziemi na Sycylii są poważnym problemem. Od lat dwutysięcznych wyraźnie zmieniły się standardy budownictwa, które mają chronić przed zniszczeniami, ale takie mieszkania są droższe.

Dobrze się tu żyje?

Ogromnym atutem jest otwartość Sycylijczyków na obcokrajowców. Przez kilka miesięcy mieszkaliśmy z mężem w okolicy Brukseli i pamiętam, że wyczuwało się przepaść między rdzennymi mieszkańcami miasta a przyjezdnymi. Na Sycylii tego nie ma.

Anna Maria Stecewicz,

rocznik '86. Z wykształcenia filolog polski, językoznawca, prawnik oraz pianistka. We Włoszech mieszka od 2012 r. Na blogu *Sycylijski tygiel* pisze o Sycylii i języku włoskim.

www.eurodesk.pl

Na początek spytaj nas!